

UNITED NATIONS
United Nations
Interim
Administration
Mission in Kosovo

NATIONS UNIES
Mission
d'Administration
Intérimaire des Nations
Unies au Kosovo

KUVENDI I KOSOVËS СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO

BÜLTEN

Ekim, 2007. Nr. 17

MECLİS MİLLETVEKİLLERİ, İLK VE ORTA EĞİTİM KONUSUNU GÖRÜŞTÜ

İstek ve yönelimlerin gerçekleştirilmesi için yol arandı

Bulduğumuz eğitim yılında okul öncesi, ilkokul ve üniversite öncesi sektörde 27 bin işçiyi çalıştıran 1117 eğitim-öğretim kurumunda öğrenim gören 440 bin öğrenci var

Üniversite öncesi stratejisi, Kosova'nın bütün çocuklarına kaliteli bir eğitimi sağlamak ve onları becerilerinin yönlendirilmesi yolundaki tutumunuzu yeniden doğrulamaktadır, buysa UNESCO'nun yayınladığı Beyanname karşısında bir uluslararası görevi oluşturmaktadır

Üniversite öncesi eğitim stratejisi, üniversite öncesi eğitime ait bütçenin, 2008/2012 dönemi çerçevesinde yılda 133 milyon euro tutarında artmasını öngörüyor, buysa ekonomik gelişme eğilimi karşısında yerli üretim brüt tutarının yüzde 4.46'dan yüzde 4.47'sini oluşturmaktadır

MECLİS BAŞKANI BERİSHA, UNMİK ŞEFİ RYKER'İ KABUL ETTİ

Meclis, bulunduğu görev süresinin sonuna kadar, Hükümet tarafından hazırlanan bütün yasaları görüşmeye verecektir

- *Görüşme süresinde, GSÖT tarafından önceden kabul edilen yasaların daha çabuk imzalanması konusu ele alındı*
- *Kosova statüsünden sonraki döneme ait olan Yasa Tasarıları söz konusu olunca dikkatli olmalısınız*

Kosova Meclisi Başkanı, Kolë Berisha bugünö UNMİK Şefi Joakim Ryker ile görüşüp bu münasebetle, GSÖT tarafından Kosova Meclisi'nde kabul edilen ve UNMİK Hukuk Dairesi'nde bulunan yasaların bir an önce imzalanması konusu ele alındı.

Ryker, genelde ilan edilmesi için engeli olmayan yasaların bir an önce imzalanması yönünde ek etkinliklerin yapılacağını ve örneğin Uluslararası Para Fonu yada başka bir uluslararası mekanizma tarafından yedekle kabule dildiği takdirde herhangi bir yasa söz konusu olunca Meclise bilgi vereceğine dair söz verdi.

Ryker ve Berisha ilerideki günlerde Meclis'in hukuk hizmeti ve UNMİK'in, kabul edilen tün yasalar yada Meclis prosedürünü ilgilendiren tüm konular hakkında yoğun toplantılarda bulunmalarını kararlaştırdılar.

Görüşme süresinde, Ahtisari paketinden kaynaklanan Yasa Tasarıları hakkında Kosova Meclisi Başkanı'na sunulan UNMİK şefinin göndermiş olduğu resmi mektup konusu da ortaya atıldı. Ryker, medyalarda çok konuşulan, ancak Meclis'e uyarılarının olmadığı bu resmi mektup konusunda açıklık getirmek için olanağın vermiş olmasından memnun olduğunu vurguladı. Ryker, bu resmi mektupta, Kosova statüsünden sonraki döneme ait olan yasalarla ilgili dikkatli davranılması gerektiğini de ileri sürdü. Bu yönde o, yasa tasarılarının ileride de Meclis'te prosedüre tabi tutulmasında kötü bir şey olduğunu, çünkü bunun söz konusu safha için bir hazırlıkların çıkarına olacağını, ancak onların nihai kabulünden söz edilince, şu anda geçerli olan hukuki çerçeveye saygının gösterilmesi gerektiğini de vurguladı.

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berishaö Ryker'e, Yasa Tasarıları'nın kabul edilmemesi konusundaki resmi mektupların yasaları hazırlayanlara sunulması gerektiğini ileri sürdü. Aksine Meclis, hazırlayıcıdan gelen her yasayı prosedüre tabi tutması gerektiğini ve dolayısıyla yasa tasarılarını prosedürden geri almaya hakkı olmadığını ileri sürdü.

Kasım ayında düzenlenecek olan seçimlerle ilgili hazırlıklardan konuşurken her iki konuşmacı, bu ve gelecek görev süresi arasında kurumsal boşluğun yaratılmaması gerektiği konusunda oydaş olduklarını belirttiler.

İÇERİĞİ:

Kosova için Avrupa perspektifleri açılıyor 10

Kosova Ahtisari Paketini ve Temas Grubu prensiplerini kabul etmekle zaten uzlaşmada bulunmuştur 12

Azınlık toplulukları, yasamada ve ülkenin idare organlarında garanti altına alınmış yedek sadalyelere sahiptir 15

Okul kitaplarının içeriğinde cinsiyet hakeğitliliğine geleneksel bakılıyor 17

Yeni alanlarda kütüphane'nin törenli açılışı yapıldı 20

Redaksiyon:

Sherif Konjufca, Shefqet Rexhepi, Celal Ilyas, Edona Fetahu, Kimete Islami

İrtibat telefonları:

038 211 186, 038 211 949, 038 211 189, 044 127 921

Tel/fax: **038 211 188**

E- mail:

media@assembly-kosova.org

Web sayfası:

www.assembly-kosova.org

İstek ve yönelimlerin gerçekleştirilmesi için yol arandı

Bulduğumuz eğitim yılında okul öncesi, ilkokul ve üniversite öncesi sektörde 27 bin işçiyi çalıştıran 1117 eğitim-öğretim kurumunda öğrenim gören 440 bin öğrenci var

Üniversite öncesi stratejisi, Kosova'nın bütün çocuklarına kaliteli bir eğitimi sağlamak ve onları becerilerinin yönlendirilmesi yolundaki tutumumuzu yeniden doğrulamaktadır, buysa UNESCO'nun yayınladığı Beyanname karşısında bir uluslararası görevi oluşturmaktadır

Üniversite öncesi eğitim stratejisi, üniversite öncesi eğitime ait bütçenin, 2008/2012 dönemi çerçevesinde yılda 133 milyon euro tutarında artmasını öngörüyor, buysa ekonomik gelişme eğilimi karşısında yerli üretim brüt tutarının yüzde 4.46'dan yüzde 4.47'sini oluşturmaktadır

Kosova Meclisi'nin bu yılın 11 Mayıs oturumunun en önemli konularından birini ilk ve orta eğitim hakkındaki tartışmalar oluşturdu. Meclis Yönetmeliği'nin 65. düzenlemesine uyumlu olarak Kosova Demokratik

Partisi MG, bu konuda tartışmalar yapılmasını istemişti. Bu tartışmalar için hazırlıkların yapılması amacıyla Başkanlık Kurulu, Hükümetten daha doğrusu Eğitim Bakanlığı'ndan, tartışma için esas malzemeyi sunmasını istemişti.

EĞİTİME DAHA ÖNEMLİ YERİN VERİLMESİ GEREKİR

Toplantının başlangıcında önerici, daha dorusu milletvekili **Enver Hoxhaj** söz aldı. Toplantıya katılan

milletvekill-
erine hitaben
konuşurken
**Enver Hoxh-
aj**, alçak ve
orta eğiti-
mdeki duru-
mun, son üç
yıldakinden
hiç bir zaman

daha kaygı verici ve ağır olmadığını vurguladı. Şimdiye kadar eğitim sistemini reformlara tabi tutmak için ciddi çabaların yapıldığını söyledi. Herkes reformları, Kosova için olumlu adımlar olarak değerlendirdi, bunlardan bazıları gerçekten beklenen sonuçları vermiştir. Bazıları ise gerçekleştirilmedi. Buy durum ise, ilk ve orta eğitim seviyesinin, son üç yıl içinde ne Hükümet ne de Eğitim Bakanlığı yokmuş gibi çarşmanın sonucudur. Bundan dolayı Kosova Demokratik Partisi MG, bulunduğumuz yılın Ocak ayından beri , ilk ve orta eğitim ile ilgili özel bir toplantının düzenlenmesini istemişti.

Bu dilekçe, Eğitim Sendikası'nın da elinde vardı. Eğitim Komisyonu, Sendikalarla bir açık oturum da düzenlemiştir. Dolayısıyla toplantıdan hazırlanan tutanak da mevcuttur ve bunun, bütün milletvekillerine sunulması gerekir. Ayrıca, 10 Nisan tarihinde bu Sendika, eğitimdeki ağır durum ile ilgili bir açık mektup da göndermiştir. Medyalarda yayınlanmış olan bu mektubun bütün milletvekillere sunulması gerekirdi. Yüksek eğitimdeki durum hakkında tartıştığımızda, ilk ve ortaokul eğitimindeki durum hakkında da bir açık oturumun düzenlenmesi gerektiğini kararlaştırmıştık. Bu Kosova geleceği ile ilgili İttifak MG'nin önerisiydi, ancak bu oturum bir yıldan beri hala düzenlenmemiştir, çünkü hükümet

koalisyonu, temel eğitim hakkında tartışmaların yapılması ile ilgilenmedi ve dolayısıyla, eğitim bakanının, bu konuda bir bildirge hazırlaması gerektiğine dair açıklama yapmışsa da devamlı olarak bu oturumu ertelemiştir.

Eğitim Bakanlığı'ndan gelen bildirge hepinizin eline geçmiştir. Bu bildirge bize, Eğitim Bakanlığı'nın, eğitimdeki durumu açıklayan bir bakanlıktan çok perişanlık Bakanlığı olduğuna işaret ediyor. Bana ayan değil ve şimdi de "Kosova Meclisi milletvekillerinin neden, Bakanlığın çalışma raporunu alarak bakanlığın bütün sorunlarını ortaya çıkarmadıklarını hala anlamıyorum", bu bildirge ise sadece çok özetleştirilmiş bilgileri içermektedir. Bundan dolayı ben bugün, Bakanlığın ne düşündüğü ile ilgilenmiyeceğim, ben ilk ve orta eğitimdeki durumla ilgilenmek istiyorum. Sizden aslında bu tartışmaların, Kosova Eğitimi'ndeki bütün en önemli sorunlarına odaklanmanızı istiyorum ve eğitime nihayet hak ettiği önemi sarfetmeliyiz diye düşünüyorum.

Şimdiye kadar Kosova'nın 17 kentinde ebeveynler, öğretmenler ve öğrencilerle karşılaştım ve onlar, durumun, kendilerinin vurguladıklarına göre çok acil olduğunu ileri sürdüle. Çeşitli yöreler ve kentlerden gelen milletvekillerin, oradaki durumu açıklayacaklarına inanıyorum. Kosova'da ilk ve orta eğitim gören 439.445 öğrenci hakkında bugün tartıştığımıza işaret etmeme izin veriniz. Sizden her biri her sabah yada öğleden sonra, birer öğrenciyi okula uğurlamaktadır ve sizlerden her biri, akşamları bu

öğrencilerle, okulda gününü nasıl geçirdiği hakkında konuşmaktadır. Ben Kosova'da eğitim sistemini takip eden sadece 5 sorunu açıklayacağım.

Okul alanı gittikçe daralmaktadır

İlk sorun okul alanıdır. Kosova'da okul alanları dar olmakla birlikte, gittikçe darlandığına işaret etmek gerekir. Son yıllarda bazı okullardaki koşullar, hiçbir zaman bu kadar kötü değildi. Okul alanı, üç yada dört devrede çalışmak ve her dersin 20 yada 25 dakika sürmesi demek, yani okul sıralarında 2-3 öğrencinin otuması demektir bugün. Eğer kimse bunun Kosova'ya ait olmayan bu görüntü olduğunu düşünüyorsa, "Hasan Priştina" okuluna gitsin ve orada bunu ayan olarak fark etsin. Gilan'dan gelen arkadaşları ise, Gilan Orda Tıp Okulu'nu ziyaret ederek bu okulda kaç devrede eğitimin yapıldığına emin olamaları için çağrıda bulunuyorum.

Kosova'da bugün 1.200 okul vardır. Kosova'nın coğrafi alanını biliyoruz. Bugüne kadar Kosova'nın hangi yöresinde okulların inşa edilmesi gerektiğini gerçekten düşünemedik mi? Priştine yakınlığında 30-40 öğrencisi olan sınıflar vardır, Priştinedeki okullar dolayısıyla öğrencilerle gereğinden çok yüklüdür.

Bugün tartışmaya davet edeceğim ikinci sorun ise, derslerin kalitesi, bilgi seviyesi, öğrencilere nelerin ikram edildiği ve öğrencilerin neler kazandığı sorunudur. Durumu yakından anlayabilmek için şu alıntıyı hatırlatmama izin verin: "İnsan eliyle yaratılmayan her şey doğadır", "Dituria" üçüncü

sınıf. Bu ise öğrencilerde, bizim tarih öncesi zamanlarda ve tarih öncesi toplumda yaşadığımızı dair düşünce yaratmaktadır. Bunun neden böyle olduğunu biliyor musunuz? Çünkü Kosova’da ders metinlerini Eğitim Bakanlığı’nın işçileri hazırlamaktadır. Kitap yazarlarının değerlendirme ve eleştirileri nazari itibare alınmıyor. Ders metinlerinin çoğunluğunu, bilimsel ve kültürel otoriteye sahip olan kişiler, yani bu boşluğu doldurabilecek kişiler yazmıyor. Metinleri, Bakanlık tarafından tercih edilen kişiler tarafından yazılıyor ve ben, belli kişileri suçlamak istemiyorum ancak bununla, ders kitapları ve metinleri ile klasik kullanma yöntemlerinden söz edildiğine dair bir intiba yaratıldığını söylemek istiyorum.

İlk ve orta okullarda, eleştirisel düşünce, sağlam bilinç, analiz ve beynin kullanımı geçmişte kalmış bir şey olduğunu size tasdiklamak için, 2006 yılının Ocak ayında yayınlanan 2005/2006 yıllarına ait Bakanlığın plan ve programında okuduğum iki gerçeği size açıklamama müsaade ediniz.

İlk gerçek, 2005/2005 eğitim yılının ilk yarı yılına öğrencilerin başarısıdır. Bakanlığın incelemesine göre, ilk okul eğitiminde beşinci sınıfa kadar sonuçlar olumlu iken, ancak orta ve yüksek eğitim seviyelerindeki başarılar olumsuz olarak görünüyor. İnceleme malzemesinin 16. ve 18. sayfalarına bakarak çizelgede, orta okulların bunalım yaşadığını görmeye davet ediyorum.

İkinci bir gerçek, diploma sınavı ve devlet sınavı ile ilgili gerçektir. Burada yüzde 40 oranda sınırın aşıldığını görebilirsiniz.

Eğitimde durum, ilk ve orta okullarda sunulan bilgi seviyesi

İlk ve orta okulların, ilköğretim müdürlüğü, Eğitim Bakanlığı arasında iletişimin dikey şekilde faaliyet göstermediği bir şekilde gerçekleşmediğine işaret etmek istiyorum. Bu örneklerle Prizren, Podujevo, Klina ve İstog’ta rastlayabilirsiniz.

Dördüncü sorun ise öğretmenlerin statüsüne aittir. Okullar tam bir yönetici olmadan asla başarılı olamaz. Eğer siz ve biz çağdaş bir eğitime sahip olmak istiyorsak öğretmen, ayan olarak tanımlanmış bir statüye ve gelire sahip olmalıdır. Linear gelirler sağlanmadan eğitimde kalite asla yakalanamaz. Sizi yormak istemiyorum ama huzursuzluk yaratan beşinci ve son sorun olarak okulları terk etme olaylarını hatırlatmak istiyorum. Okullarda şiddet olayları anmaktan bile kaçınacağım. Şimdi benim saptamadığım ancak siz milletvekiller olarak, Eğitim Bakanlığı’ndan aldığımız 2006 yılının Ocak ayında yayınlan çalışmaları raporunun özetli bildirgesine değil, bu bilgilere dayanarak bildirmeniz gereken bir rakamı anmama izin veriniz. Yani 2004/2005 eğitim yılında yüzde 47 erkek ve yüzde 53’ü kız çocukları olmak üzere okulu 4.141 öğrenci terk etmiştir.

Uyarı ve önerilerinize geçmezden önce Kosova Demokratik Partisi Meclis Grubu adına Sizden, yeni okulların inşa edilmesi ve eskilerinin tamiri için geçen yılın artan bütçesinden yarısının kullanılmasını istemenizi talep ediyorum. Biz dün yapılan tartışmalardan, bölüşülmemiş fonda 179 milyon euroya sahip olduğumuzu anladık. Biz bu tutarın yarısının okullar için kullanılmasını istiyoruz.

Üniversite eğitim öncesi, hazırlık safhasından kalkınma safhasına geçti

Söz alan Eğitim Bakanı Agim Veliu, birkaç yıldan beri üniversite öncesi eğitimin hazırlık

safhasından kalkınma safhasına geçtiği ve bu yüzden geçişli dönemde olan bir ülkeye has tüm sorunlarla karşılaştığını ileri sürdü. Bu eğitim yılında ilk okul, orta okul ve üniversite öncesi eğitim sektöründe, 27 bin işçiyi kapsayan 1.117 eğitici-eğitim kurum ile tabi tutulan 440 bin öğrencimiz eğitim görmektedir.

Son 8 yıl içerisinde Kosova enstitülerinin kurulmasıyla, hep beraber ortakça üstlendiğimize sorumlulukla Eğitim, bilim ve teknoloji Bakanlığının başta gelen amacı, eğitim sisteminin idare edilmesi kapasitelerinin kurulması ile ilgili çalışmalarını yapmaktır. Bu yönde, yasal enfastrüktürünün tamamlanması ve onun canlandırılması için mekanizmaların kurulmasına özel önem vermişizdir. Böylece bir dizi, yasal ve alt yasa akidler kabul edilmiş, diğerleri ise hazırlık safhasındadır. Hehangibir yasal boşluğun hissedilmemesine rağmen, uzun zaman geçtiyse de, Kosova’nın nihai statüsü özellikle ise ademi merkezizetçilik ile bağlantısı olan somut çözüm yollarının, etkinliklerimizi kısıtladığını ve istediğimiz ve hedef bildiğimiz bir dinamiği ve çalışmalarımızı kısıtlıyor.

İki hafta önce Kosova Hükümeti, 2007/2017 yıllarına ait üniversite eğitimi öncesi Stratejisini kabul etti. Bu evrak, gelecekte bu sektörün kalkınma yolunun taslağını belirleyecektir. Bu evrak, çok sayıda yerel ve uluslararası uzmanların bir

sürecinin sonucudur ve somut ve ilerideki önlemleri öngörerek Kosova'da üniversite öncesi eğitimin ilerletilmesi yönünde bütçe tutarını öngörmektedir. Şimdi ise bu evrakın devamlı takip edilmesi ve uygulanmasına ait çerçevenin hazırlanması sürecinde bulunmaktayız ve gereksinmenin hissedildiği yerde düzeltilecek yaparak, bu süreci sürdüreceğiz durumda olduğumuza inanmaktayız.

Önlemlerin bir bölümü ise, eğitim sisteminde kaliteli ve etkili idarinin sağlanmasına yöneliktir, buysa Avrupa Birliği normları ile uyumlu olarak yasamanın hazırlanmasında daha da etkin olmamız, yetenekleştirmek programları sayesinde tüm seviyelerde eğitim yöneticilerinin profesyonelleştirilmesi, eğitimde bilgilerin düzene koyulması, okullar seviyesinde yetkilerin ve sorumlulukların daha geniş olarak iadesi yönünde daha da etkin olmamıza yöneliktir.

Kalitenin sağlanması, çok yoğun çalıştığımız bir alandır, ancak diğer ülkelerle eşit düzeye gelebilmeyi sağlayan sistemin kurulması amacıyla yapılması gereken daha çok işlerin var olduğu kanısına vardık. Yerel ve uluslararası uzmanların etkin katılımıyla bütün eğitim seviyelerine ait çalışma zincirini sağlamışızdır. Ders kitaplarının piyasasını açtık, öğretmenlerin eğitimine ait yeni bir sistem belirledik, hizmet eden öğretmenlere ait kursları örgütledik, buna her çeşit destek sunduk ve maddi olarak yardımlarda bulunduk, eğitimde ulusal ders kitaplarının örgütlenmesi için kapasiteleri hazırladık, ancak bunlara rağmen durumla hala memnun değiliz.

Her zaman çaba harcadığımız iş kalitesine ve bunun öğrenciler arasında etkililiğin sağlanmasına daha büyük önem ve dikkat sunarak bu yönde daha büyük başarıları yakalayabileceğimizi düşünüyoruz. Bunların elde edilmesi için hepimiz, özellikle kaliteyi yansıtan eğitimdeki bütün değişmelerin, bir

süreç olduğunu anlamamız şarttır. Bu değişmeler, yenilenmeye olan gereksinme ve bu arada reformlara tabi tutulması gereken adımların atılmasını gerektirmektedir, dolayısıyla bunların olumlu yönü uzun denilebilecek bir zamandan sonra açığa çıkmış olacaktır.

Bundan dolayı, boşlukları doldurmak, ders kitaplarını sağlamak, yetiştirme kurslarının yapılması olanaklarını bir daha görüşüyor ve tamamlıyor ve böylece kalitenin sağlanması için bir sistemi oluşturuyoruz, çünkü bilindiği gibi kalite sonsuzdur ve sağlanan kalite hiçbir zaman memnun edici değildir.

Üniversite öncesi eğitim stratejisi, Kosova'daki bütün çocuklarımıza kaliteli bir eğitim sunmak ve yeteneklere göre yönlendirmeye doğru çalışmak için bizi yönlendiriyor ve bu aslında, UNESCO tarafından yayınlanan beyannameye göre uluslararası bir görevi de oluşturmaktadır.

Toplulukların dilleri üzere derslerin örgütlenmesi için optimal koşullar

Kosova'da toplulukların dilleri üzere derslerin yapılması için optimal koşullar sağlanmıştır, ancak bu koşullar bütün topluluklar tarafından kullanılmamaktadır. Boşnak ve Türk dilleri üzere eğitim normal olarak sürerken Sırp topluluğunun, Belgrad tarafından denetlenen paralel bir eğitim sistemi çerçevesinde etkinlik gösterme yönelimi göze çarpmaktadır.

Üniversite öncesi eğitim stratejisi, 2008/2012 yılları arasında üniversite öncesi eğitim için bütçenin, 133 milyon euro tutarında artmasını öngörmektedir. Buysa, iktisadi kalkınma durumuna bağlı olarak yerli brüt üretiminin yüzde 4.46 ve 4.47'sini oluşturmaktadır.

Enfrastrüktür, gelecek beş yıl içinde planlaştırılan en büyük yatırımdır. Bunun, bizim hesaplamalarımıza göre maliyeti 215 milyon euro olacak

yada 245 milyon euroluk toplam tutarın yüzde 88'ni oluşturacaktır. Bu tutar aslında, üniversite öncesi eğitim stratejisinin uygulanması için öngörülmektedir.

Memnun edici gelirler ve yatırımlar olmadan kaliteli eğitim de olamaz

Nimon Alimusaj, Kosova

Demokratik Birliği Meclis Grubu, ilk ve orta eğitim konusunda düzenlenen bu açık oturuma memnuniyetle katıldığını,

genel olarak Kosova toplumu için hayati değer taşıyan bir alan olarak bildiğini vurguladı. Bize göre burada yürütülecek tartışmaların amacı, bir taraftan sorumluluğu ve hesap verme olgusunu hareketlendirmek, diğer taraftan çeşitlilik ve katılımı güçlendirmek, karar alma esasını genişletmekle birlikte bütün idari organlarında ve aynı zamanda muhalefette de diyalogu sağlamaktır. Çünkü, eğitimdeki durum için sadece bakanlıktaki yetkililer sorumlu değildir. Bu münasebetle sadece Eğitim Bakanlığı, sadece Hükümet, sadece muhalefet değil bütün toplum sorumludur. Kısacası eğitimdeki başarısızlık için tüm toplumsal özneler sorumludur. Ben eğitim konularıyla ilgilenen diğer etmenler ve muhalefete yönelik sadece iki örneği ortaya atmak istiyorum.

Eğitimle hiçbir ilgisi olmayan ve Kosova Kamu Televizyonu'nun Bütçesi'ne katkı sunan KEK'in çok anlamsız bir örneğini söyleyeceğim. KEK, okullarda birkaç ceryan sayacı mevcut iken hiçbir televizyonu olmayan ancak, televizyon hesabını ödeterek bununla bütün okulları, okullardaki bütün ceryan sayaçlarını yüklü kılıyor ve zor duruma düşürüyor. Eğitimin ilerletilmesi için muhalefetin en sorumlu olmadığı bir gerçektir ancak bu konuda yardımcı olabileceği de bir gerçektir. Bunu

buna benzer açık oturumları düzenlemek, ödenkeleri ertelemek, sorunları ve eksikleri ortaya atmak gibi yardım sunabilir, aynı zamanda engelleri de yaratabilir. Örneğin Priştine Üniversitesi'nde, sadece Üniversiteyi politik denetimde tutmak amacıyla birkaç yıl Üniversite yönetimini kontrol altında tutmuştur. Bu arada müdür konusu da açılmışken, Malişevo olayının da anılması gerekir. Burada muhalefetin yönetimi altında olan yerel idare, Bakanlık tarafından yayınlanan duyuruları bile tanımıyor.

Eğitim Bakanı'nın, birkaç gün önce ortak olarak çalışma zamanının geldiği, eğitimin ilerletilmesi amacıyla enerji ve kaynakları bir araya getirmemiz, Kosova'nın bir an önce uygar ulusların ailesine entegre olması gerektiğini vurgulayan konuşmasını yerinde buluyorum.

İlk ve orta eğitim alanında elde edilen başarılar hakkında Bakan konuştu ve bu olgular asla yadsınamazdır. Hatta 1999 yılından önceki döneme ait raporda göze batan başarılar bile büyük ve güven vericidir. Hatta bazı açıdan Kosova, Arnavutluk ve Makedonya gibi yöredeki bazı devletlerin önündedir. Kosova, genel kapsamlı bir süreç olarak üniversite öncesi eğitime ait çok ciddi bir orta vadeli stratejiyi belirleyen tek ülkedir. Bu strateji çok olumludur, ancak uygulanmadığı takdirde o, sadece kağıtta yazılı kalan bir obje olarak kalacaktır. Ancak diğer yandan Kosova'daki eğitim durumunun, dünyadaki eğitim sisteminin durumuyla kıyaslandığında, eğitimin bizde istenilen seviyeden çok uzak olduğunu söyleyebiliriz.

Kosova Demokratik Birliği Meclis Gurubu, ilkokul ile ortaokul eğitimi alanında kaydedilen sonuçların farkında olduğundan ötürü, ilk sırada başarılı çalışmaları dolayısıyla Eğitim Bakanlığı'nı tebrik eder ve bununla birlikte eğitim alanında Kosova'ya maddi ile manevi yardımda bulunan değişik hükümet örgütleri, devlet dışı ile uluslararası örgütler ve uzmanlara aleni bir şekilde teşekkürlerini sunmaktadır. Sermaye altyapısına ait bütçenin

artması amacıyla bütçenin daha yüksek olması gereklidir, çünkü okulların çoğu 3-4 vardiyada çalıştığından ötürü, uygun bir alan sağlanmadığı takdirde eğitimde gereken sonuçların elde edilmesi olanaksızdır. Öyleki talepte bulunanlar, okullarda çeşitli deney ve alıştırımların yapılması amacıyla kabine ve laboratuvarların sağlanması ve derslerin gereken şekilde sürdürülebilmesi ile kaliteli olması için mal ile hizmetlerle ilgili bütçenin daha yüksek olması istemindedir. Böylece bizler, okul altyapısı düzelmeden ve öğretmenler için daha iyi maaşlar sağlanmadan, mevcut Yasanın yeterli olmadığını haklı olarak düşünmekteyiz. Oysa eğitime yatırım yapmak oldukça önemlidir. Şu anda her yerde bir halk ve bir devletin kaliteli eğitimi olmadan ekonominin ilerlemeyeceği ve aynı zamanda daha iyi maaşlar sağlanmadan ve eğitime yatırım yapılmadan eğitimin kaliteli olamayacağı görüşü hüküm sürmektedir.

Diğer ülkelerin pratikleri, eğitim için fakir bütçeyi ayıran ülkelerin pişmanlık duyduğunu, göstermiştir, okullar için bütçeyi tasarruf etmeyen İrlanda, İsveç ve Danimarka gibi ülkeler ise 10 yıldan sonra kendi okullarının en büyük endüstrileri olduğunu saptamışlardır. Düşünceme göre, okulların bütçe şeklinde de eksiklikler mevcuttur.

Kalite açısından eğitimin önemli sorunlarından birini ders kitapları ile gereçleri de teşkil etmektedir. Araştırmacılar, çoğu kez tekel kazancı sağlayan kimi müelliflerin ders kitaplarını hızla ve aceleyle hazırladıklarından ötürü, bazan bu ders kitaplarının kaliteli eğitimi oluşturduğu kanısına varmıştır. Öyleki bu, ders kitaplarının kalitesini garanti eden mekanizmaların sağlanmasını gerektirmektedir, yanı sıra ilginin gösterilmesi gereken diğer sorunlar da mevcuttur. Örneğin, öğretmenler kalitesinin artması doğrultusunda reformun uygulanması.

Diğerleri arasında, sağlık sorunu olan öğretmenlerin erken emekli

olmalarına ait Yasanın hazırlanması. Kosova'nın ilkokul ile orta okullarında çalışan sağlık durumu iyi olmayan ve öğrencilerin sağlığını da tehlikeye düşüren 1000'den çok öğretmenin var olduğu tasdiklenmiştir, fakat onlar 40 euro alabilmeleri için 65 yaşını doldurmayı beklemeye gerekli olduğundan ötürü malüllük emekliliğine ayrılmak istemiyorlar.

Sala Ahmetaj, kendini çağdaş olarak adlandırılan her halkın, enstitü seviyesinde bir standardla iletişim yaptığını belirtti. Okullarımız ile diğer enstitülerde, ifadenin özgürlüğü ile demokrasisi adına standart dil hor görülmektedir.

Herkesin bilmesi gereken bir şey vardır. Standart dil ilk olarak okulda öğrenilir. Eğitim ile eğlence programları hazırlayan medyalar da buna büyük yardımda bulunabilir, fakat maalesef bu programlar memnun edici seviyede değildir. Böylece, Eğitim Bakanlığı ile diğer enstitüler, daha iyi ve daha doğru bir iletişimin sağlanması amacıyla, zoraki değer olarak dil kültürünü takdim etmelidir.

Eğitim sisteminin çalışması yönünde Yasa altyapısı memnun edicidir

Myrvete Dreshaj-Baliu, bu dönem içerisinde Eğitim, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı'nın çok sayıda temel yasalar hazırladığını ve eğitim sisteminin çalışması yönünde memnun edici Yasa altyapısını kurduğunu belirtti. Aynı zamanda sözkonusu Bakanlık, çok

sayıda idari yönergeler hazırlayıp, bunların sayesinde iç strüktür belirlenmiş ve eğitime ait Avrupa'nın bazı yöresel amaç ile ölçütleri çalışır hale getirilmiştir. Bunların sayesinde, Kosova'daki eğitimin üç temel adımın gerçekleştiği görülebilir: Sırlar hariç Kosova eğitim sistemine tüm diğer azınlıkların entegrasyonu, Kosova eğitiminde orta vadeli eğitim stratejisine ve şimdi üniversite öncesi eğitim stratejisine göre reformların başlatılması ve işyerinden ayrılmadan öğretmenlerin yetenekleşme programlarına yeniden kalifiye edilmesinin başlaması, ki eğer bu, bütünlüklü bir süreç olursa, okullarımızdaki eğitime başarılı sonuçlar getirmiş olacaktır.

Fakat, tartışmaların yapılmasıyla ilgili Bakanlık tarafından sunulan malzemede, ilkokul ile orta okul eğitimi alanında etkinliklerin farkı yapılmamıştır. Aksine, Meclis toplantısında yapılması öngörülen tartışmalar sırasında somut konunun farkı yapılmadan, bir bütünlük olarak Eğitim Bakanlığı'nın stratejisi, amaçları ve hedefleri sunulmuştur.

Kosova eğitiminin amaçları nelerdir? Eğitim Bakanlığı tarafından sunulan metin ve sendikaların açık mektubu arasında bir kıyaslama yaparsak, Kosova eğitimindeki güçlüklerin hemen hemen aynı olduğunu farketmiş olacağız, bu gibi görüş devlet enstitülerine olduğu gibi, devlet dışı örgütleri için de geçerlidir. Öne sürülen üç önemli istemden ikisi birbirine benzerdir ve bunlar öğretmenlerin maddi durumu ile okulların altyapısına ilişkindir. Üçüncü istemi ise Bakanlık için politik konuyu oluşturan Sırp azınlığının entegrasyonu, sendika için ise kolektif anlaşması teşkil etmektedir.

Konuşmasının devamında milletvekili Dreshaj, kamu hizmetlerinde maaşların ödenmesiyle ilgili projenin gerçekleşmemesinin, Kosova'daki sosyal durumun eşit olmasını olumsuz engellediğini

ortaya attı. Oysa bu durumdan en çok öğretmenler zara görmüştür. Yasalar ile idari yönergelerin uygulanması da buna karşı koymaktadır. Eğitimde çalışanların memnuniyetsizliği burda günlük kaynaklardan birini teşkil etmez. Böylece, AAK Meclis Gurubu, bu alana ait onaylanan yasaların tamamıyla uygulanmasının ısrar edilmesinin gerekli olduğu görüşündedir.

Neden ders kitapları ücretsiz verilmiyor?

Genc Gorani, sözkonusu Yasada, bu Bakanlık sayesinde toplu muzun, birinci sınıftan beşinci sınıfa kadar öğrenim gören öğrencilere ders kitaplarının ücretsiz olarak sağlandığının belirtildiğini ortaya attı.

Kendi ve meslektaşlarının adına, eğer Yasada ders kitaplarının ücretsiz verildiği deniliyorsa, acaba neden onlar ücretsiz verilmiyor diye sorduğum soru, reddedilmesine rağmen bütçemiz yok gibi basit bir şekilde yanıtlanmıştı. Bütçenin görüşülmesi sırasında Finansi Bakanlığının resmi yetkililerine bu soruyu yönelttiğimizde, onlar böyle bir istemin eline geçmediklerini söylemişlerdi. Daha geçlerde bu istemin aşağı yukarı 9 milyon euro olduğunu anlamıştık. Oysa genel bir hesaplama yapılırsa, ders kitaplarının toplam tutarının yaklaşık olarak 5 milyon olduğu görülmektedir. Ders kitaplarının sağlanmasının oldukça önemli olduğunu gözünüzde bulundurarak, burada 200 bin öğrencinin eğitim gördüğü okullardan sözedilmektedir.

Son zamanlara kadar, öğrencilerin eğitimlerine son vermesi, bizler için olduğu gibi, Meclis için de önemli sıkıntıyı teşkil etmiyordu. Öyleki, en son örneklerden birine göre,

Volyak'ta 197 öğrenci ilkokul eğitimine son vermişti. Eğitim Komisyonu'ndan bahsederken, bu konuyu eğitim yetkilileriyle, özellikle Eğitim Bakanıyla görüşmek istemiştik, fakat ne yazık ki Eğitim Bakanı toplantıya gelmemişti. Oysa Komisyon olarak biz, Eğitim Bakanı'na davetiyeyi göndermiş isek de, kendisi tarafından hiçbir yanıt alamamıştık. Yaklaşık üç yıl boyunca Eğitim Komisyonu toplantısında sadece bir defa Eğitim Bakanı katılmıştı ve diğer bir önemli işinin olması yüzünden 10 dakika sonra toplantıyı terketmek zorunda kalmıştı. Okul öncesi sınıfların kapatılması, bütçenin yetersiz olmasıyla özürlenmektedir, oysa komşu ülkeler bu tür okul öncesi sınıfları devamlı olarak açmakta ve bu gibi okul öncesi sınıfların açılması için değişik şekillerden faydalanmaktadır. Düşünceme göre bu bize pahalıya mal olacaktır.

Ramadan Kelmendi, düşünceme göre,

Kosova'daki üniversite öncesi eğitimde durum oldukça ağırdır ve eğitim süresinde yeterli kadar seferber olunmamıştır, bununla birlikte

bu alanda profesyonel yardım sunabilecek olanağı olan uzmanlardan yeterince faydalanılmamıştır. Eğitimdeki durum oldukça ağır olduğunu saptamak kolaydır, fakat ister politik, ister de ekonomi durumuyla ve aynı zamanda bu çocukların öğrenim görmesi ile eğitimleşmesi yönünde üstün çaba sarfeden ebeveynlerin oldukça yüksek işsizlik seviyesiyle ilgili raporda bu durumdan kurtulabilmek için önerileri ortaya atmak zordur.

Konuşmasının devamında Kelmendi, Mitroviça'nın kuzeyinde boş duran objeleri örnek alarak, ders verecek öğretmenler kadrosunun yetersizliği yüzünden eğitime son verildiğini ve öğrencilerin okuldan

uzaklaştırıldığını ortaya attı. Bu doğrultuda Eğitim Bakanlığı, belediye seviyesindeki Eğitim Müdüriyeti ve Mitroviça'nın Yöresel Eğitim Merkezi öğrencilerin tekrar okula dönmeleri amacıyla elinden gelen çabayı sarfetmelidir, anlaşılan bu yöndeki örgütlenme memnun edici seviyede değildir.

Drita Statovci, olası eğitim

enstitülerinin birarada olduğu Başkent Priştine'nin birkaç okulunda, örneğin "Hasan Priştina" Okulunda derslerin 4 vardiyada s ü r d ü r ü l -

mesinden, oysa Priştine'nin diğer okullarında ("Naim Fraşiri", "Pyetar Bogdani", "İsmail Çemali", "Elena Cika") derslerin 3 vardiyada yapılmasının oldukça basit olmasından şaşkınlık duyduğunu dile getirdi. Sınıflarda 30 ya da 40 öğrenci bulunmaktadır, derslerin yapıldığı sınıflar ise öğretmenlerin belirttiklerine göre "nefes alabilecek durumda bile değildir". Dersler, öğleden önce yada öğleden sonra derslere bağlı olarak 30 ya da 40 dakika sürmektedir, okul içindeki demirbaş ile temizlik koşulları övülebilecek seviyede değildir. Diğer merkezlerde de durum buna benzerdir.

Gani Koci, Skenderaj Belediye

yesi'nin 13 ilkokulunda içme suyu yetersizliği ve 8 okulda elektrik yetersizliğinin mevcut olduğunu belirterek, 7 okulda derslerin konteynerlerde yapıldığı ve 6 okulda spor sahalarının var olmadığını ortaya attı. 7 yıldan bu yana Hükümet enstitüleri tarafından sadece 650 bin euro yatırım yapılmıştır. Oysa, yabancı

bağışçıların yardımları sayesinde 13 okul onarılmış ya da inşa edilmiştir.

İntihar belirtileri kaygı verici

Ferid Agani, okulların, gençlerin stabil psikik kişiliğinin kurulması amacıyla yardımda bulunan enstitüler olması gerekliliğini ortaya atıp, bunun şimdilik hala gerçekleşmediğini belirtti. Olumsuz belirtilerin gelişmesinin en önemli unsurlarından birini, okullarda intihar olaylarının artması ve ergenlik çağında bulunan öğrencilerin psiko-aktif bileşiklerden bağımlı olması teşkil etmektedir. Özellikle, gençler, daha doğrusu ergenlik çağında bulunanlar arasında gittikçe artan intihar olayları bizleri kaygıya düşürmektedir. Yapılan araştırmalara göre, 2000/2005 dönemi içerisinde Kosova'da intiharların yüzde 30.1'i ergenlik çağında bulunan öğrenciler tarafından gerçekleşmiştir. Bunların sayısı toplam 111'dir. Herşeyden önce bu, toplumumuzda sosyal-psikoloji düzensizliklerin oldukça ciddi unsurlarından biridir.

Numan Balić: Sekiz yıldan sonra

Boşnak dilinde eğitim gören öğrenciler için anadillerinde ders kitaplarının basılmamış olması ayıp bir gerçek olduğunu ve bunu, şu anda defterine bazı şeyleri kaydetmekte olan bakanın, not alması gerektiğini vurguladı. Demek ki gelecek yıl ilk ve orta okullardaki Boşnak öğrencileri 9. sınıfa, basından çıkacak kitaplar yayınlanmadan okula başlamamaları ve buna asla izin verilmemesi gerektiğine işaret etti.

Džezair Murati, bütün topluluklar, özellikle ise azınlık toplulukları için eğitimin temel gereksiniminin eğitim olduğunu vurguladı. Ben bu münasebetle, tam anlamıyla

bir eğitim olmadan, toplulukların da hayatta kalmaları için geleceğin de olmadığını söylemek istiyorum. Savaştan hemen sonra Boşnak dilinde eğitimi başlatmakla değişimleri yapmamızı sağlayan geçici Hükümeti de övmek istiyorum. Bundan başka her iki görev süresi boyunca etkin olan iki bakanlığı da isteklerimizi yerine getirmek ve bakanın da ileri sürdüğüne göre, derslerin normal akışını sağlamak konusunda yoğun çaba harcadıkları için övmek istiyorum. Ben ise bunu daha tam bir dille belirtmek istiyor ve genelde derslerin normal akışı demek istiyorum, bunu neden genelde diyorum, çünkü savaştan bu kadar yıl sonra çok sayıda zorluklar ve sorunlarla karşı karşıyayız ki bugün ben burada en önemli yani bizim için son derece önemli olan sorunları saymak isterim.

Sözünü ettiğim ilk sorunu ders kitaplarıdır ve hala en önemli olan sorun olarak kalmaktadır. Rehber ve çeşitli ders kitapçıklarından konuşmak bile anlamsızdır. Ben burada bakana ve onun yöneticiler kuruluna, Boşnak dilinde eğitimde, orta okullarda bölümlerin dönemeçli olarak değişmesini rica ederdim, çünkü bir bölüm birkaç yıl devam ettiği takdirde, belirli kadroların yığılmasına neden oluyor. Bundan başka biz, Prizrenin Pedagoji Fakültesi'ne, gelecek eğitim yılından itibaren, Boşnak dili ve edebiyatı kürsüsünün açılması yönünde dilekçeyi düzenli bir şekilde sunmuş bulunuyoruz, çünkü bu dersler için gereken sayıda ders öğretmenine, ayrıca matematik ve İngilizce öğretmene sahip değiliz. Bu gelecek eğitim yılı için gerekli olacaktır.

/ devamı 18. sayfada /

Kosova için Avrupa perspektifleri açılıyor

- *Kosova'nın geçtiği tarih anı değerlendiriyor*
- *Resmi Tiran, uzun zamandır beri Kosova konularıyla ilgili güçlü bir avukata dönüşmüştür*

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha bugün, Arnavutluk Meclisi Başkanı Jozefina Topali ile birlikte milletvekilleri Kastriot Islami, Fatos Hoxha, Besnik Bisha ve Spiro Peçi'yi kabul etti. Meclis Başkanı Berisha, Arnavutluk Meclisi Başkanı Jozefina Topali'yi, Kosova'daki gelişmeler, Kosova'nın geçtiği süreçler ve bu süreçlerdeki Kosova Meclisi'nin rolü hakkında bilgilendirdi. Aynı zamanda Başkan Berisha, Kosova konusu ve özellikle Kosova statüsünün çözülmesi süreci doğrultusunda Arnavutluk enstitülerinin sunmuş olduğu ve hala sunduğu yardımlarından dolayı teşekkürlerini sundu. Resmi Tiran uzun zamandır beri Kosova konularıyla ilgili güçlü bir avukata dönüşmüştür diyen Başkan Berisha, Arnavutluk devlet adamlarının yabancılarla yapmış oldukları görüşmeler sırasında zamanının büyük bir bölümünü Kosovaya adadıkları yüzünden olumlu değerlendirdi.

Arnavutluk Meclisi Başkanı Jozefina Topali, Arnavutluk Meclisi ile yönetmiş olduğu heyet adına görüşmede hazır bulunanları selamlayarak, bu ziyaretin önemli bir tarih anında, özellikle Kosova devletinin doğması sırasında gerçekleştiğinden ötürü, daha önceleri

Kosova'ya yapılan diğer ziyaretlerden oldukça daha değerli olduğunu belirtti. Başkan Topali'nin sözlerine göre, Kosova, BMÖ, ABD, Avrupa Topluluğu, Avrupa Komisyonu, Arnavutluk ve yöre ülkeleri gibi uluslararası topluluğu acendasının en yüksek mertebesinde bulunmaktadır.

Kosova bağımsızlığının sadece şekillendirilmesinin gerekli olduğunu belirten Başkan Topali, BMÖ Güvenlik Konseyi'nde Kosova'ya ait Rezolüsyon'un ilan edilmesine çok az zamanın kaldığını vurguladı. Sözkonusu bağımsızlığın şekillendirilmesiyle, Batı Balkanın tüm diğer ülkeleriyle ve bütün Balkanlarla birlikte Kosovanın, üstün seferberlik ile enerji gerektiren Avrupa perspektifi sürecini başlatacağına inanmaktayız diyen Başkan Topali, bu tarih anında Kosova politik sınıfının kararlı olacağını değerlendirdi.

Arnavutluk Meclisi Başkanı Jozefina Topali'nin belirttiğine göre, birleşme ile istikrarlıkla ilgili anlaşmanın imzalanmasından sonra, Arnavutluk, NATO'ya üye olmayı ve Kosova statüsünün çözülmesini beklemektedir.

Bu görüşmeden sonra gazeteciler tarafından ortaya atılan Kosova

konusuyla ilgili Arnavutluk Meclisi'nin sunmuş olduğu katkısını nasıl değerlendirdiği sorusunu Başkan Berisha şöyle yanıtladı: "Arnavutluk Meclisi ile onun diğer enstitülerinin Kosova için sunmuş olduğu ve hala sunduğu katkıları övgüye değerdir. Arnavutluk Meclisi ile sayısız alanlarda işbirliği yapmamız gereklidir. İletişim ile heryanlı gelişme yolu daha da aydınlanacaktır".

Arnavutluk Meclisi'nin görevi Kosova sorununun çözülmesini desteklemesidir diyen Başkan Topali, daha on beş yıl önce Kosova bağımsızlığı hakkında destek sunduklarına dair Arnavutluk Meclisi'nin Rezolüsyonu hazırladığını hatırlattı. Diğer yandan, BMÖ Güvenlik Konseyi'nde Rusya'nın veto kullanabileceği olanağını yanıtlayarak Arnavutluk Meclisi Başkanı Topali, veto kullanma için hiçbir neden olmadığını ve buna inanmadığını dile getirdi. Aynı zamanda Başkan Topali, Kosova'ya ait Rezolüsyon'un Güvenlik Konseyi'nden geçeceğine iyimser gözüyle baktığını vurguladı.

Görüşmenin sonunda Berisha ile Topali, her iki Meclis ve bununla birlikte Kosova ile Arnavutluğun diğer enstitüleri tarafından işbirliğinin derinleştirilmesinin gerekliliğiyle oydaş oldular.

Kosova'da status quo asla devam edemez

- *Görüşme süresinde Meclis çalışmaları, yasaların kabul edilmesi, Kosova statüsünün çözümlenmesi için yapılan müzekere süreci, Kasım ayında yapılacak seçimler ve Meclis ile AGİT arasındaki işbirliği konuları ele alındı*
- *Statüsün çözümlenmesi gereken bu dönemde istikrarlığı tehdit edecek her davranış, büyük sonuçlara yol açabilir*
- *Kasım ayında yapılacak seçimler başarılı olacak*

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha bugün AGİT'in yeni şefi Tim Guldiman'ı kabul etti ve dolayısıyla Meclis çalışmaları ve yasaların kabul edilmesi, Kosova statüsünün çözümlenmesine ait müzakereler, Kasım ayında düzenlenecek olan seçimler ve Meclis ile AGİT arasındaki işbirliği hakkında görüşmede bulundu. Meclis Başkanı Berisha, Guldiman'a hoşgeldin mesajında bulunarak yeni görevinde başarılar diledi, aynı zamanda Meclis ile AGİT arasında şimdiye kadarki işbirliğini başarılı olarak değerlendirdi ve gelecekte de bu işbir-

liğin devam edeceğine inandığını ileri sürdü. AGİT'in yeni şefi Tim Guldiman, bu işbirliğini sürdürmek için kararlı olduğunu ileri sürerek, Kosova statüsünden sonra AGİT'in görevlendirilecek rolüne bakmadan, ülkenin yasaması konusunda destekleyici ve danışmacı rolünü sürdüreceğini vurguladı. Konuşmasının devamında o, yönetecek olan misyonun, 17 Kasım tarihinde yapılacak seçimlerin düzenlenmesi konusunda yoğunlaşmış olduğunu ileri sürdü. Kosova kurumlarının şimdiye kadarki

hazırlıklar ve tutumlarına dayanarak seçimlerin başarılı olacağına güvendiğini vurguladı. Meclis Başkanı Berisha Kosova'nın, seçimlerin örgütlenmesi konusunda görgüye sahip olduğunu söyledi ve Guldiman ile, statüsün çözümlenmesi gereken bu dönemde istikrarlığı tehdit edecek her davranış, büyük sonuçlara yol açabileceği konusunda oydaş oldu. Berisha Kosova kurumlarının, statü konusunun çözümlenmesi konusundaki yoğun çabalarını değerli bularak, status quonun asla devam edemeyeceğini vurguladı.

Estonya Parlamentosu'nda Kosova'yla Dostluk Grubu kuruldu

"Kosova'nın desteklenmesine ait grubun" kurulması kararı, 27 Eylül 2007 tarihinde düzenlen toplantıda Estonya Parlamentosu tarafından onaylandı

Estonya Parlamentosu'nda, "Kosova'nın desteklenmesine ait grup" başlığı altında Kosova'yla Dostluk grubu kuruldu. Resmi enformasyon, Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha'nın adresine ulaştı. Söz konusu grup altı üyeden ibarettir, grubun Başkan görevini ise Hanes

Astok yapmaktadır. Estonya Parlamento Başkanı Ene Ergma tarafından imzalanan resmi bildiriye, Kosova'yla Dostluk grubu üyelerinin Reformcular Partisi'nden milletvekili Hanes Astok /grup Başkanı/, Mart Nut /Asbaşkan/, Andres Herkel, Jaanus Marradi, Jaak Salumets ve Ester Tuikso'dan ibaret

olduğu bildirilmektedir. Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha'ya gönderilen mektupta, Kosova'nın desteklenmesine ait grubun kurulması kararının, 27 Eylül 2007 tarihinde düzenlenen toplantıda Estonya Parlamentosu tarafından onaylandığı belirtilmektedir.

Kosova Ahtisari Paketini ve Temas Grubu prensiplerini kabul etmekle zaten uzlaşmada bulunmuştur

- *Kosova'nın bağımsızlığı, yörenin barış ve istikrarlığını zeddelemiyor, aksine bağımsızlık, yörenin ve Sırbistan'ın lehinedir*
- *Avrupa entegrasyonlarına iyimser bakıyoruz*

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha, bugün Fransa Ulusal Ansamble'nin Kosova konusuyla ilgilenen iki üyesi olan Jean-Pierre Dufau ve Jean-Michel Ferrandı, Fransa Ulusal Ansamble'nin Dışişleri Komisyonun üyeleri ve Avrupa'nın bu bölümündeki durum hakkında bir inceleme raporunu hazırlamak amacıyla Kosova ile yörede bulunan bu Komisyonun resmi kişilerinden oluşan heyetti kabul etti. Dolayısıyla aralarında Priştine'de Fransa'nın Eşgüdüm Dairesi şefi Thierry Reynard da bulunan Fransa'nın parlamenter

heyetti, statüsün çözümlenmesi yönünde Kosova'daki süreçlerle ilgilendi.

Meclis Başkanı Berisha, Kosova'daki süreçlere Fransa devletinin emekleri ve katkıları dolayısıyla teşekkür etti ve özel olarak Kosova Meclisini desteklemiş ve çeşitli yöntemlerle desteklemeye devam eden Fransa Ulusal Ansamblesine teşekkürlerini belirtti.

Kosova Ahtisari Paketini ve Temas Grubu prensiplerini kabul etmekle zaten uzlaşmada bulunmuştur, diye vurgulayan yasama başkanı, diğerleri arasında Kosova bağımsızlığının, yörede

barış ve istikrarlığı zeddelemediğini, aksine bağımsızlık, yörenin ve Sırbistan'ın lehine bir şey olduğunu vurguladı. Bağımsız Kosova, Kosova'nın bütün yurttaşları, özellikle ise azınlıklarına garantileri sağladığını, statüsünün gecikmeyle çözümlenmesinin, ülkenin gelişmesinde bir engeli oluşturduğunu da vurguladı.

Kosova'nın geleceği hakkında görüşlerini genel noktalarda ortaya atarken Berisha, Fransa parlamentocularına, Kosova halkının isteği ve ülke kurumlarının emeklerinin Avrupa entegrasyonlarına yönelik olduğunu da ileri sürdü.

İsviçre'nin Kosova'ya sunmuş olduğu her yanlı yardımı son derece olumlu olarak değerlendirilmektedir

Kosova'nın şimdiki statüsü kabul edilmezdir, bundan ötürü de Kosova statüsünün çözümlenmesi yönünde herkesin seferber olması gereklidir

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha bugün, İsviçre Bürosu'nun yeni Şefi Lukas Beglinger ile görüştü. Bu görüşmenin ana konusunu, parlamentolararası işbirliği alanında İsviçre ile Kosova arasındaki işbirliğin ileride de derinleştirilmesi ve aynı zamanda Kosova statüsü süreci oluşturmaktaydı. Bu münasebetle, Meclis Başkanı Berisha, Beglingere, yasamacılık alanında Kosova Meclisi'nin çalışmalarıyla ilgili bilgi verdi. Konuşmasının devamında Başkan Berisha, İsviçre'nin Kosova'ya sunmuş olduğu her yanlı yardımını, özellikle Kosova statüsünün saptanması yönündeki politik desteğini ve aynı

zamanda yurttaşlarımızın yaşamını kolaylaştıran /su hatları, elektrik enerjisi vb/ Kosova'nın değişik yerlerinde gerçekleşen sayısız projeleri son derece olumlu değerlendirdi.

Bu görüşmenin devamında Lukas Beglinger, tüm bu projelerin devam etmesi yönünde İsviçre'nin hazır olduğunu doğrulayıp, Kosova statüsü konusu hakkında konuşurken, Kosova'nın şimdiki statüsünün kabul edilmez olduğunu ve bundan ötürü de Kosova statüsünün çözümlenmesi amacıyla herkesin seferber olmasının gerekli olduğunu vurguladı. Bununla ilgili Meclis Başkanı Berisha, bağımsızlığa ilişkin halkın iradesi esasınca,

Kosovanın geleceğiyle ilgili Kosova enstitülerinin tutumlarını tekrarladı. Bu görüşme sırasında Lukas Beglinger, İsviçre'nin, Kosova'ya ekonomi desteği sunacak ülkelerden biri olduğuna inandığını belirtti. Bu doğrultuda Lukas, büyük projelerde yatırımların gerçekleşmesinin kolay şekillerinden bir olarak yöreler arası ekonomi işbirliğinin yapılmasının oldukça önemli olduğunu ortaya attı. Görüşmenin sonunda 17 Kasım 2007 tarihinde Kosovada yapılacak olan seçimler hakkında da konuşuldu. Söz konusu seçimlere İsviçre'nin de kendi gözlemcilerini göndereceği tasdiqlendi.

Arnavutluk, bu koşullarda gerekeni yapıyor ve olası adımları atıyor

- *Görüşme süresinde, her iki ülkenin politik kurumları ve özneleri arasındaki işbirliği, Kosova’da Meclis ile yerel seçimler ve Kosova statüsünün çözümlenmesi ile ilgili sürece değinildi*
- *Kosova’nın dostları ile partnörlüğün korunması ve güçlendirilmesinin önemi vurgulandı*
- *Birlik Grubu, bugün Arnavutlar’ın tam olarak elinde olan bir bağımsızlığın desteklenmesi yolundadır*

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha, bugün Arnavutluk Sosyalist Partisi Başkanı Edi Rama tarafından yönetilen Arnavutluk Sosyalist Partisi’nin bir heyetini kabul etti.

Görüşme süresinde, her iki ülkenin politik kurumları ve özneleri arasındaki işbirliği, Kosova’da 17 Kasım tarihinde düzenlenecek olan Meclis ile yerel seçimler ve Kosova statüsünün çözümlenmesi ile ilgili sürece değinildi.

Meclis Başkanı Kolë Berisha, Kosova statüsünün doğru bir şekilde çözümlenmesi konusunda Arnavutluk Hükümeti’nin, diğer devlet kurumları ve Arnavutlukta diğer politik öznelerin buldukları etkinlikler için teşekkür etti. Dolayısıyla o, Arnavutluğun bu koşullar altında gerekeni ve olası olanları yaptığını ileri sürerek, Arnavutluk diplomasisinin Kosova statüsünün çözümlenmesi yönünde bulunduğu etkinliklerin çok değerli olduğunu vurguladı. Berisha, Kosova Meclisi’nin çalışmaları ve ülke yasama sorumlularının, yasaların getirilmesi planındaki çalışmalarından incelikli olarak konuştu.

Arnavutluk Sosyalist Partisi Başkanı Edi Rama ise, ilk sırada Kosova statüsü konusundaki süreç olmak üzere, Birlik Grubu’nun çalışmaları ile hayran kaldığını ileri sürdü. Arnavutluk Sosyalistlerin Başkanı, her iki ülkenin ve yörenin çıkarına olan işbirliğin sürmesi ve etkinliklerin koordinasyonuna olan

gereksinmeden konuştu. Diğer yandan Rama Kosova’nın, demokratik dünyada güçlü dostlara sahip olduğunu, bundan dolayı onlarla partnörenin korunması ve güçlendirilmesinin çok önemli olduğunu vurguladı.

Edi Rama Meclis Başkanı Kolë Berisha ile bulunduğu görüşme süresinde, Rezolüsyon olarak önerilen şekliyle Ahtisari Paketinin korunmasının önemini özellikle vurgulamak açısından, Avrupa ülkelerinin sosyalist partileri ve onların müteffikleri ile benzeri programlar sayesinde yapılan girişimlerle tanıttı.

Görüşme süresinde, Kosova ile Arnavutluk arasında, ilk sırada energetik alanındaki işbirliği olmak üzere, iktisadi işbirliğinden de söz edildi.

Görüşmeden sonra gazetecilerin,

Kosova’nın bölüşülmesi ile ilgili ortaya atılan söylentilere yanıt verirken Rama şunları dedi: “Bu, asla meydana gelebilecek bir hipotezdir. Kosova yöresi ayrılmaz, zeddenemez ve parçalanamaz bir yöredir”.

Kosova statüsü konusunda uluslararası faktörler arasındaki tansiyon hakkında ise Rama, sürecin sonlarında bu gibi anların meydana gelmesinin normal bir şey olduğunu ileri sürdü. Rama, Kosova halkı bu süreci tarihi çabalarıyla yaratmış; bağımsızlık için doğru bir savaşımı mühürlemiş ve bugün bulunduğumuz genel durumu oluşturmuştur. Gazetecilere konuşan Arnavutluğun sosyalist partisi başkanı, Birlik Grubu, bugün Arnavutlar’ın tam olarak elinde olan bir bağımsızlığın desteklenmesi yolundadır diye vurguladı.

Kosova Statüsü'nün belirlenmesindeki gecikme, gelişme süreçlerini bloke etmiştir

Lord Johnson Kosova Meclisi'ne yaptığı bu ziyareti, Avrupa Danıştayı Paralemter Ansamblesi'ne sunulacak olan rapor hazırlıkları çerçevesinde gerçekleştirdi

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha bugün Avrupa Danıştayı Paralemter Ansamblesi sözcüsü olan Lord Russel Johnson'un başkanlığında Avrupa Danıştayı'nın Heyeti'ni kabul etti. Heyette, Paralemter Ansamblesi politik konuları Komisyon yetkilisi Sonja Sirtari ve Kosova'da Avrupa Danıştayı Daire Şefi Zyrab Katchkatchishivill'i de bulundu. Görüşme süresinde,

Kosova'daki gelişmeler, Kosova statüsü süreçleri, uluslararası toplulukla işbirliği ve Kosova Meclisi'nin bu süreçteki rolünden söz edildi. Lord Johnson Kosova Meclisine yaptığı bu ziyaret, Avrupa Danıştayı Paralemter Ansamblesi'ne sunulacak olan rapor hazırlıkları çerçevesinde gerçekleştirdi. Meclis Başkanı Kolë Berisha, Kosova'daki gelişmeler, Meclis'in yasama etkinlikleri,

Kosova statüsünün tamamlanmasının önemi ve bu süreçte AB'ne üye ülkelerin karar verici rollerinin özel öneminden incelikleriyle söz etti. Berisha, Kosova Meclisi'nin, Avuranın diğer parlamentoları ile işbirliği seviyesi, Ahtisari Paketin'in uygulanmasını olası kılan yasaların kabul edilmesi yönündeki hazırlıklar ve Lord Russel'in Kosova hakkındaki Raporu ile kapsanacak olan daha bazı konulara değindi.

Statüyle ilgili müzakereler sürecinde Kosova tarafı gereken katkıda bulunup, bu doğrultuda elinden gelen çabayı sarfetmiştir

- *Şimdi uluslararası dostlarımızla birlikte, Kosova halkı için hakettiğimiz çözümün bulunması beklentisi içindeyiz*
- *Ülkenin bağımsızlığını sakince ve sabırla beklemelisiniz*
- *Başkan Berisha, Aşağı Saksonya Parlamentosu ziyaretine davet edildi*

Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha bugün, başta Parlamento Başkanı Jürgen Gansauer olmak üzere Aşağı Saksonya Land Parlamentosu Heyeti'ni kabul etti. Kabulle ilgili teşekkürlerini sunan Gansauer, şimdiye kadar gerçekleştirmiş olduğu diğer ziyaretler olduğu gibi, Kosova ziyaretini de, Kosova için oldukça kararlı olan anlarla bilgi edinmesi ve bu süreçlerde gereken katkıyı sunması için yaptığını belirtti. Bu münasebetle Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha, Kosova statüsünün çözümlenmesi yönünde Almanya tarafından sunulan yardım için teşekkürlerini sundu. Devamında

Başkan Berisha, Aşağı Saksonya Land Parlamentosu Heyetine, Kosova Meclisi'nde sürdürülen çalışma planı ve genelde Kosova'daki güncel süreçler hakkında bilgi verdi. Kosova statüsünün çözümlenmesi yönünde Almanya tarafından sunulan yardıma değinerek Başkan Berisha, statüyle ilgili müzakereler sürecinde Kosova tarafının gereken katkıda bulunduğunu ve bu doğrultuda elinden gelen çabayı sarfettiğini dile getirdi. Uluslararası dostlarımızla birlikte, Kosova halkı için hakettiğimiz çözümün bulunması beklentisi içindeyiz, dedi konuşmasının devamında Başkan Berisha. Bu ziyaret sırasında Başkan Berisha

aynıca, uluslararası topluluktan, başlangıç tutumlarından vazgeçmeyen Sırbistan'a karşı baskıyı artırması isteminde bulundu. Aşağı Saksonya Parlamento Başkanı Jürgen Gansauer, karar alma anlarında Kosova halkının ülkenin bağımsızlığını sakince ve sabırla beklemesinin gerekli olduğunu belirtilirken, Kosova Meclisi'nde Ahtisari öneri paketi çerçevesinde yapılan hazırlıkları destekledi. Aşağı Saksonya Parlamento Başkanı Gansauer, Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha'yı, Hanover Parlamentosu ziyaretine davet etti ve bu daveti Başkan Berisha memnuniyetle kabul etti.

Azınlık toplulukları, yasamada ve ülkenin idare organlarında garanti altına alınmış yedek sandalyelere sahiptir

- *Kosova halkı ve kurumları, Kosova bağımsızlığı konusunda AT üyelerinden yekvücutlu tutumda bulunmalarını bekliyor*
- *Meclis, genel uluslararası topluluğu tarafından da kabul edilmesi koşuluyla Ahtisai Planı'nı desteklemiştir ve bu plan sadece bu şekilde uygulanabilmekle birlikte, Kosovada AT misyonuna yol açacaktır*
- *Sırp lar seçimlere çıkmalı ve Belgrad'ın politik hesaplamaları siyasetini kabul etmemelidirler*
- *Kosovada güvenlik güçleri, durumu kontrol altında tutabilmek bir kuvvete sahiptir, ancak statü konusu 10 Aralık'tan sonra da uzadığı takdirde, yörede tansiyon yükselebilir ve Kosovada protestolar meydana gelebilir*

Kosova Meclisi Başkanlık Kurulu üyeleri Sabri Hamiti, Xhavit Haliti, Ramë Buja, Gazmend Muhaxheri ve Bislim Hoti bugün İspanya'nın Belgrad Büyükelçisi Jose Riera Siquiere'yi kabul ettiler. Dolayısıyla onlar statüsün belirlenmesi, 17 Kasım seçimlerinin düzenlenmesi ve şu anda ve ek müzakerelerin tamamlanmasından sonra yani 10 Aralıktan sonraki güvenlik durumu açısından Kosovada'ki gelişmeleri görüştüler.

Başkanlık Kurulu üyesi Sabri Hamiti, İspanya diplomatını selamlayarak, özellikle kurumsal vakumun meydana gelmemesi için yasaların yerine getirilmesi amacıyla 17 Kasım seçimlerinden 2 gün öncesine kadar Kosova Meclisi'nin yoğun çalışmalarında bulunduğunu vurguladı ve "Seçimleri, demokratik çalışmaların güçlendirilmesi amacıyla düzenlemeyi kararlaştırdık, ancak Kosova statüsünün, daha doğrusu bağımsızlığın belirlenmesini engellediği takdirde bu seçimleri düzenlemekten vaz geçebiliriz de" diye vurguladı Hamiti.

Meclis, genel uluslararası topluluğu tarafından da kabul edilmesi koşuluyla Ahtisai planını desteklemiştir ve bu plan sadece bu şekilde uygulanabilmekle birlikte, Kosova'da AT misyonuna yol açacaktır.

Başkanlık Kurulu üyesi Xhavit Haliti, İspanya diplomatının, güvenlik durumu ile ilgili sorusunu yanıtlarken, Kosovada'daki güvenlik kuvvetlerin, durumu kontrol altında

tutabilecek güce sahip olduğunu söyledi ve NATO askerlerinin Kosovada'ya yüksek değer taşıdığını vurguladı. Ancak, statü konusunun 10 Aralık'tan sonraya da ertelenmesi durumunda, yörede tansiyonun yükselebileceğini ve yurttaşların bu konudaki memnuniyetsizlikleri sonucu Kosovada'ya protestolarla karşılaşabilecektir, diye vurguladı Haliti. İspanya dipolomatının, seçimlerden sonra da Sırp lar'ın ve diğer azınlıkların Kosovada'nın yeni Hükümeti'nde kalma olasılıkları hakkındaki sorusuna Haliti, seçimlerin, azınlıklara 20 sandalyeyi garanti eden (bunlardan 10 sandalye Sırp lar'a aittir) Anayasa Çerçevesi'ne göre düzenlendiğini, bundan başka Sırp ların seçimlere katılması durumunda Sırp milletvekilleri sayısının ve yasalığının artacağını ileri sürdü. Sırp ları seçimlere katılmaları ve Belgradın politik hesaplamalarını kabul etmeme çağrısında bulunan Haliti,

diğer topluluklara da sandalyelerin garanti edildiğini vurguladı.

Başkanlık Kurulu üyesi ve Mısırlılar topluluğu üyesi Bislim Hoti, bütün toplulukların Kosova yöresinde sebest devindiklerini ve bu toplulukların, Sırp lar hariç, Kosova'nın bağımsızlığa erişeceğine inanarak bu yönde çalışmalarını vurguladı.

İspanya'nın Belgrad büyükelçisi Jose Riera Siquier, kendi ülkesinin, her iki taraf için kabul edilir bir çözüm yolunun bulunmasını istediğini ve AT'nun, Avrupa'nın bu bölümünde olumlu gelişmelerin sağlanması için ilgilendiğini vurguladı.

Kosova Meclisi Başkanlık Kurulu üyeleri, İspanya diplomatına, Kosova halkı ve kurumlarının İspanyadan, Kosovada'nın bağımsızlığı konusunda AT'nun diğer ülkeleri ile yekvücutlu bir tutum almasını beklediklerini ileri sürdüler.

Rapor, dışişleri komisyonu ve avrupa konularına ait komisyonun kurulmasını öngörmekte

- *Avrupa Entegrasyonu Komisyonunun kurulması, Kosova Meclisi'nde Avrupa siyasetleri ile yasamacılığın tüm girişimlerini ve bir bütünlük olarak bunların ülkenin demokrasisine aktarılmasını kapsayacaktır*
- *Raporda ayrıca, ileride Dışişleri Bakanlığı ve Kosova Diploması ağının kurulmasından da bahsedilmektedir*

İlerideki toplantıda Kosova Meclisi'nin Uluslararası İşbirliği ve Avrupa-Atlantik Entegrasyonu Komisyonu'ndan iki Meclis Komisyonu'nun kurulması gereklidir: Kosova Meclisi'nde Meclis diplomasinin sürdürüleceği Dışişleri Komisyonu ve Avrupa Birliğine entegre olma konularıyla uğraşacak olan Avrupa konularına ait Parlamento Komisyonu. Bunların hepsi Avrupa Entegrasyonu Danışmanı Alain Barrau tarafından hazırlanan raporda yer almaktadır ve bu rapor sözkonusu Komisyon Başkanı Sabri Hamiti'nin başkanlığında düzenlenen Uluslararası İşbirliği Komisyonu toplantısında, Kosova'nın dış siyasetinin kurulması alanında oldukça somut, profesyonel

ve kapsamlı olduğu değerlendirildi. Raporda belirtildiğine göre, Avrupa Entegrasyonu Komisyonunun kurulması, Kosova Meclisi'nde Avrupa siyasetleri ile yasamacılığın tüm girişimlerini ve bir bütünlük olarak bunların ülkenin demokrasisine aktarılmasını kapsayacaktır. Raporun devamında, bu komisyonun kurulmasının, parlamento seviyesinde Avrupa Entegrasyonu Acentası'nın kurulması doğrultusunda Hükümetin şimdiye kadar harcamış olduğu çabaların koordine edilmesinin denkleştirilmesi ile gerçekleşmesini sağlayacağı belirtilmektedir. Raporda ayrıca, ileride Dışişleri Bakanlığı ve Kosova diploması ağının kurulmasından da bahsedilmektedir.

Toplantının devamında sözkonusu Komisyon üyeleri, Avrupa siyaseti ile Avrupa entegrasyonuna yönelik olan milletvekiller yanı sıra, yeni kurulacak olan komisyonlarda profesyonel kişilerin yer almasının gerekli olduğu görüşüyle oydış oldular. Sözkonusu Komisyon Başkanı Sabri Hamiti, bu toplantıda hazır bulunan Komisyon üyelerine, programın saptanması ve kendi raporunu devam etirmesi amacıyla Sayın Barrau'nun devamlı olarak Kosova'ya geleceğiyle ilgili bilgi verdi. Aynı zamanda Başkan Hamiti, komisyonun ilerideki toplantılarından birine Avrupa Entegrasyonu Acentası temsilcisi Sayın Şenol Muharemi'nin de katılacağını ve rapor sunacağını bildirdi.

Okul kitaplarının içeriğinde cinsiyet hakeşitliliğine geleneksel bakılıyor

Öğrenci ve üniversite öğrencilerinin kapsanma derecesi, diploma sahibi olanlar ve nüfus sayısı oranına göre Kosova, yöre ülkelerinin seviyesinin altındadır

Kosova Meclisi'nin Eğitim, Bilim, Teknoloji, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu, Komisyon Başkanı Enver Hoxhaj'ın başkanlığında şu konular üzere aleni tartışma toplantısını düzenledi: Eğitim sisteminde Cinsiyet konuları Auditasyon-Kosova cinsiyet etüdüleri Merkezi; Yüksek eğitimde yönetim ve rekabet-KİPRED ve Gençler hakkındaki Rapor- UNDP. Toplantıda, söz konusu raporların çok kaliteli olduğu, önemli bilgileri içerdiği, ancak toplumumuzun bu önemli alanlarında yapılan yoğun araştırmalara dayanan belirli değerlendirme ve huzursuzlukların da var olduğuna dair değerlendirmeler hüküm sürdü. Söz konusu aleni tartışmalar süresinde, cinsiyet hakeşitliliğinin geleceği ve cinsiyet açısından geleneksel tutumlardan kay-

naklanan önyargıların ortadan kaldırılması konularına özel önem sarfedildi. Bundan dolayı, eğitimin tüm seviyelerinde cinsiyet hakeşitliliğinin uygulanması için Eğitim Bakanlığı ve diğer özneler tarafından uygun politikaların hazırlanması gereksinimine işaret edildi. Bununla ilgili olarak en büyük eleştiriler, özellikle erkekler karşısında kadınlara yeterli alanın verilmeyişi açısından, çağdaş gelişmelere uygun olmayan ders kitaplarının içeriğinde cinsiyet hakeşitliliğinin hala geleneksel açıdan bakıldığı konularına adandı.

Tartışmalar süresinde, gençlerimizin bizim en büyük toplumsal zenginliğimiz olduğuna sık sık işaret edildiği, ancak bu değerlendirmenin, gençlerin sadece

eğitimli doğrusu aydın olduğu durumlarda gerçek olduğunun vurgulanmasının unutulduğuna işaret edildi.

Bununla ilgili olarak, öğrenci ve üniversite öğrencilerinin kapsanma derecesi, diploma sahibi olanlar ve nüfus sayısı oranına göre Kosova, yöre ülkelerinin seviyesinin altında olduğuna dair bilgiler sunuldu. Ayrıca, nüfus sayısına göre Kosovada diploma sahibi öğrenci sayısının, Bulgaristana kıyasen dört kere daha az sayıda olduğu vurgulandı. Bu tartışma süresinde, derslerin, daha doğrusu fakülteedeki eğitim derslerinin kalitesine de uyarılar yapıldı. Tartışmacılardan birinin de ileri sürdüğüne göre, diploma sahibi öğrencilerin zararına olmak üzere kantiteye daha büyük önem verilmektedir.

KOSOVA MECLİSİ'NİN İKTİSAT, TİCARET, ENDÜSTRİ, ENERJETİK, ULAŞIM VE TELEKOMUNİKASYON KOMİSYONU, İNKOS ENSTİTÜSÜ'NÜ ZİYARET ETTİ

Kaliteli ile uzmansal kadroların işe kabul edilmesinde özel önem gösterilmektedir

Ziyaret sırasında Komisyon üyeleri, petrol ile petrol ürünleri kalitesinin kontrol edilmesi laboratuvarını ziyaret edip, sözkonusu laboratuvarın yetkililerinden bu laboratuvarın çalışması hakkında bilgi edindiler

Komisyon Başkanı İbush Jonuzi'nin başkanlığında bugün, Kosova Meclisi'nin İktisat, Ticaret, Endüstri, Enerjetik, Ulaşım ve Telekomunikasyon Komisyonu, İNKOS Enstitüsü'nü ziyaret etti.

Bu ziyaret sırasında sözkonusu Komisyon üyeleri, ilk önce İNKOS Enstitüsü Müdürü Beqir Xhema ile Yönetim Kurulu üyeleriyle görüşmede bulundu. Görüşme sırasında, sözkonusu enstitünün çalışmaları hakkında konuklara bilgi

veren Müdür Xhema, diğerleri arasında bu enstitüde toplam 96 işçinin çalıştığını, bunlardan 48 işçinin yüksek uzmansal kalifiyeye sahip olduğunu ve sözünü edilen enstitüye genelde kaliteli ile uzmansal kadroların işe kabul edilmesine özel önemin verildiğini belirtti. Konuşmasının devamında Müdür Xhema, bu enstitünün, Arnavutluk Madencilik uzmanlarının işbirliği sayesinde, Kosova'daki kömür yedekleriyle ilgili araştırmayı tamamladığını vurguladı. Altı ay süren bu araştırma çalışmaları toplam 50.000 euroya mal olmuştur. Yapılan araştırmaya göre, Kosova'daki kömürün jeoloji yedekleri toplam

10.090.797.594 ton değerindedir. Bu tutardan şimdiye kadar yaklaşık 278.927.176 ton kömür istifade edilmiştir, öyleki ilerideki dönemde toplam 9.811.870.418. ton kömür kullanılabilir. Bu enstitünün değerlendirmesine göre, ilerideki dönemde Kosova'daki kömür yedekleriyle ilgili araştırmaların yapılması sayesinde yaklaşık 2.000 kazının yapılması öngörülmektedir.

Ziyaret sırasında sözkonusu Komisyon üyeleri, petrol ile petrol ürünleri kalitesinin kontrol edilmesi laboratuvarını ziyaret edip, sözkonusu laboratuvarın yetkililerinden bu laboratuvarın çalışması hakkında bilgi edindiler.

/ 9. sayfanın devamı /

Nuran Malta Eğitim, her devlet ve her toplumun en önemli alanlarından biridir. Kosova'dan söz edilince bu konu, azınlıklar toplulukları açısından daha büyük önem kazanmaktadır.

Dolayısıyla toplulukların varlığı ve entegrasyonu da, eğitime oldukça bağlıdır.

Konuşmamın daha başında, toplulukların dilleri, somut olarak Türk dili üzere eğitiminde Bakanlığın ve Kosova'nın diğer kurumlarının şimdiye kadarki faaliyetlerinden dolayı memnuniyet duyduğumuzu vurgulamak istiyorum. Türk dili üzere eğitim her düzeyde uygulanmaktadır, dersler Kosova programlarına göre ve ortak okullarda yapılmaktadır.

Ancak eğitimde de hepimizi ilgilendiren sorunlar mevcuttur. Aralarında enfastrüktürün yetersiz olması, yardımcı gereçlerin eksikliği, öğretmenlerin ve diğer kadroların düşük gelirlerini anmak gerekir. Bunlar, hepimizin ortak sorunudur ve dolayısıyla, eğitimin son derece önemli bir alan olması itibriyle bu alanda düzeyli bir kaliteye sahip olması için çözüm yollarının da bulunması şarttır.

Sabri Hamiti, bugünkü toplantıda tartışılan konunun iki yönde görüşülebileceğini belirtti. Birincisi, bir mandat, daha doğrusu bir Hükümet ile bir Bakanlık için sorun olarak görüşülebilir ve bir mandattan sonra ulusal gelişmenin

stratejisi olarak eğitim konusu diye adlandırılabilir. Düşünceme göre, bu gün bir hükümet mandatının görülmesi faydalıdır, fakat eğitimin ulusal gelişme stratejisi hakkında bahsetmek daha yararlıdır, çünkü bu, bir Bakanlık ya da mandatla değil, kendi strateji gereksinimleriyle uyumlu olarak eğitimi sağlamak isteyen bir toplumla bağlanmaktadır.

Son zamanlarda ülkemizde eğitim iki safhadan geçmiştir. Buna göre okul, eğitimle birlikte örgütlenmenin yüksek seviyedeki direnişiydi ve burada eğitimin kalımı, bütünlüklü toplumun gelişmesinin motorunu oluşturan etkinlik olarak siyasetin üzerinde gelmesi gereken kendi genel rolünü almalıydı. Reformlar için maddi araçların sağlanması ve zaman gereklidir. Öyleki, doğal olarak reformlar oldukça pahalı ve zordur. Düşünceme göre, bazı ifadelere kıyasla, eğitim alanındaki reformlar daha da zordur, çünkü sahip olduğu özelliğine göre, sadece bizde değil, dünyanın her yerinde daha yapıcı bir alanı teşkil etmektedir.

Bizde reform olarak adlandırılan şey bazı noktalarda olumludur ve bu gün burada iki durumda ortaya atılmıştır. İster muhalefet, ister de Bakan tarafından, hiç kimsenin engellemediği esas plan ile programlar ve strateji programlar diye adlandırılan istemler öne sürüldü. Hiç kimse tarafından engellenmeyecek yasaların sayısı az değildir, fakat yasaların ne şekilde uygulandığı sorunu da mevcuttur.

Ramadan Musliu, sadece eğitimin değil, bütünlüklü toplumun da bunalım içinde olduğu ve şu anda tranzisyonda bulunduğu, bununla birlikte devlet olmamız gerçeği ortak görüşlerimizden birini oluşturmaktadır. Bunun için eğitimde bir an önce bazı değişmelerin yapılması gereklidir, demek oluyor ki herşey yeniden başlamalı ve bunalımdan kurtulmamız için stratejinin hazırlanması amacıyla daha rasyonel olmamız en önemli koşullardan biridir.

Teuta Sahatçia, düşünceme göre, savaşın geçmesinden 8 yıldan sonra da durum, acil durumdaki farklı değildir. Okulları söz konusu olduğunda, her zaman bütçenin küçük olduğu ortaya atılmaktadır, oysa aynı zamanda hiçbir zaman bakanlıklar masraflarının azalması gerekliliği yönündeki çabalardan bahsedilmiyor. Eğitimin oldukça ağır koşullar altında sürdürüldüğünü gösteren en iyi örneklerden biri, Mitroviça'nın kuzeyinde bulunan "Madenciler Tepesi" İlkokulu olsa gerek. Bu okul iki konteynerden ibarettir ve burada birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar eğitim görülmektedir.

Geçen yıl Başbakan ile Kosova Başkanı bu semtte yeni bir ilkokulun inşa edileceğine söz vermişti. Mitroviça'da okul ile eğitim görme olanağı eğitimin tek sorunu değil, herşeyden önce bu

Mitroviça'daki kalım ile yaşam nedenlerinden biridir.

İljaz Pireva, okul-kent ve okul-köy arasında farkın olduğunu ortaya attı. Bu münasebetle kendisi, altyapının yetersizliği ve koşulların oldukça ağır olması yüzünden, sınırdaki köylerde öğrenciler ile nüfus sayısının gittikçe azalmasının durdurulması doğrultusunda bütünlüklü toplumun gereken ilgiyi göstermesine işaret etti.

Jakup Krasniqi, düşünceme göre, tartışmanın amacı kampanya değil, eğitimdeki durumun olumlu yönünde değişmesidir ve bu değişimleri Eğitim, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı tarafından önerilen Hükümetin program siyasetlerini gerçekleştirenler yapmalıdır. Bu görevi Kosova'yı yönetenler yapmalıdır, bütçeyi ise iktidarda olanlar yönetmektedir. Kosova'yı siyaset yönetmektedir ve Kosova Bütçesi'nin büyük bir bölümünü yönettiği için, başarısızlıklar için diğerlerini suçlayamaz. Ne yazık ki, gençlerimizin bilgi edinmesi ve bilimsel bilgisi yönünde eğitimin sağlanması amacıyla bu gün okulumuz gereken kapasiteye sahip değil, eğitimde sayısız eksiklikler mevcuttur. Bu gün burada çocuklarımızın eğitim görme hakkına sahip olduğu ve

Arnavut dili, tarihi, kültürü ile geleneğimizin kullanımı hakkında hiç bahsedilmedi. Okulumuz ulusal geleneğimizden ayrılmıştır ve bunu 2004 yılında meydana gelen olaylar en iyi göstermektedir.

Zylfije Hundozi, mobil telefonun ikinci operatörüne lisansı satmakla, Kosova Konsolide bütçesi 75 milyon euro için artmıştır. Hükümet, eğitimde çalışanların maaşlarının artmasının gerekli olduğuyla ilgili Para Fonunu inandırması yönünde uygun yol ile yöntemleri bulmalıdır, çünkü geleceğimiz onlara bağlıdır.

İbush Jonuzi, Eğitim, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı'nın göçmen öğrenciler için özel program hazırlanmasının gerekli olduğunu vurguladı. Arnavut dilinin ek dersleri sayesinde, yeni nesillerin dış ülkelerde de Kosova'yla yaşaması amacıyla, Eğitim, Bilim ile Teknoloji Bakanlığı ve Kosova Hükümeti tarafından desteğin sunulmasına ihtiyacı vardır. Göçmen Arnavutlar, Kosova eğitimine elinden geleni yapmışlardır.

Zülfî Merca, savaştan sonra 8 yılın geçmesine rağmen, Romlar'ın kendi anadilleri üzere eğitim görebilmeleri için daha ne kadar bekleyeceklerinin gerekli olduğu sorusunu ortaya attı. Acaba bizler eğitim göreceğiz miyiz? Eğer görmeyeceksiniz diyorsanız,

bunun cevabını istiyorum, eğer göreceksiniz diyorsanız, bunun ne zaman ve nasıl gerçekleşeceğini bilmek istiyorum.

Rifat Krasniç, Türk dili ve Boşnak dili üzere kitapların basılması için 1.450.000 euronun gerekli olduğunu belirtip, bu tutarın sağlanmasıyla kitaplar sorununun çözümülenebileceğini vurguladı. "Sayın Bakan bu sorun 7 yıldan bu yana sürüp gitmektedir. Biz

sadece bu sorunun bir an önce çözümlenmesini istiyoruz", dedi konuşması sırasında milletvekili Krasniç. Sayısız tartışmacının söz aldığı tartışma sırasında, eğitimin ulusal öncelik olduğu görüşleri ortaya atılarak, bu konunun ilerideki yıla ait Hükümet programında kapsanmasının gerekli olduğu kararlaştırıldı. Meclis toplantısı sırasında tartışmaya katılan konuşmacıların çoğu, eğitimin gelişmesi doğrultusunda koşulların düzelmesi amacıyla hiç gecikmeden seferber olmalarının gerekli olduğu görüşüyle oydaş oldular. Aksi takdirde, bunun sonucu meydana gelebilecek olan olumsuz neticeler Kosova ile onun halkı için oldukça büyük ve uzun vadeli olacaktır.

Tartışmaların tamamlanmasından sonra Kosova Meclisi, eğitimdeki durumun düzelmesi amacıyla şu önerileri onayladı:

Hükümet programı ile bütçenin bir bölümü olarak, eğitim Hükümetin önceliği olmalı;

Kosova'daki eğitim yasalarının tümü yeniden görüşülmeli ve bu yasaların uygulanmasına neden olan engeller ortadan kaldırılmalı;

Eğitime ait bütçe, öğretmenlerin maaşları, 2006 yılına ait bütçe sufisidinden kalan sermaye yatırımları ve aynı zamanda mal ile hizmetlere ait masraflar artırılmalı.

Yeni alanlarda kütüphane'nin törenli açılışı yapıldı

Bu girişim, Ulusal ile Üniversite Kütüphanesi ve Kosova Meclisi'ne destek sunma projesi tarafından desteklendi

Milletvekilleri, Meclis çalışanları ve Kosova'nın bilimsel, eğitim ile kültür enstitüleri temsilcilerinin eşliğinde bu gün, yeni alanlarda Kosova Meclisi kütüphanesinin açılışı törenli bir şekilde yapıldı.

Bu girişim, Ulusal ile Üniversite Kütüphanesi ve aynı zamanda Kosova Meclisi'ne destek sunma projesi tarafından desteklendi. Bunlar, yeni kütüphanenin bilimsel literatürle donatılması ve kütüphanede çalışacak olanların profesyonel olarak hazırlanması yönünde gereken katkıda bulunmuş oldular.

Kütüphanenin törenli açılışı sırasında konuşmada bulunan Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha, şimdiden sonra Meclis'in, kitapların yerleştirilmesi, korunması, bakımı ve kullanılması için uygun bir alana sahip olmasından son derece memnuniyetli duyduğunu dile getirip, devamında şunları dedi:

“Yarımdan itibaren bu Meclisin milletvekili kütüphaneye uğrayıp, kendi alanıyla ilgili olan kitapları okuma, bilgi edinme ya da araştırma yapma olanağına sahip olacaktır”.

Kurucusu Kosova Meclisi olan Ulusal Kütüphane Müdürü Sali Bashota, bu önemli kültür olayını selamladıktan sonra, yeni açılan kütüphaneye armağan edilen 200 kadar kitabın, Meclis kütüphanesi için sunulan destek ve çalışmaların örgütlenmesiyle ilgili profesyonel yönergeler planında sadece bir başlangıcı oluşturduğunu belirtti.

Kosova Meclisi'ne destek sunma projesi yöneticisi Huges de Courtrivon, çağdaş profesyonel literatürün, Meclis çalışmalarının ilerletilmesi ve parlamento demokrasisinde büyük önem taşıdığını ortaya atarken, Avrupa Parlamentosu'ndan ve Oksford Üniversitesi'nden 1.100 kitabın armağan edildiğini belirtti. Konuşmasının devamında Sayın

Courtrivon, sözkonusu projenin ileride de Meclis kütüphanesinde çalışacak olanların profesyonel açısından yetenekleşmesi doğrultusunda ilgileneceğini vurguladı.

İleride bu kütüphanedeki kitaplar sayısının artacağına inandığını belirten Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha, kitaplar ile diğer bilimsel literatürü armağan eden tüm bağışçılara ve bununla birlikte Meclis kütüphanesinin törenli açılışından önce armağan olarak 25 kitap gönderen “Anton Paşku” Yayınevi'ne sonsuz teşekkürlerini sundu.

Konuşmasının sonunda Başkan Berisha, kütüphanenin törenli açılışında hazır bulunanları, daha önceleri Anlayış Memorandumunun imzalanmış olduğu Kosova Arşivler Müdürü Jusuf Osmani'nin sayesinde, yakınlarda Meclis'in yeni arşifinin de hizmete verileceğiyle ilgili haberdar etti.

UDE Kosova Meclisi Kütüphanesi'ne belirli sayıda kitap armağan etti

Kaynak malzemelerden, Meclis milletvekilleri için Meclis enformasyonları sağlanmış olacaktır

Kosova Meclisi'ne sürekli desteğin sunulmasının bir bölümü olarak Uluslararası İlişkilere ait Kosova Meclisi Ulusal Demokrasi Enstitüsü bugün, Kosova Meclisi Kütüphanesi'ne belirli sayıda kitap armağan etti. Armağan edilen kitaplar arasında şunlar bulunmaktadır: Erskine May of Commons-Practices /Parlamento pratiği/, Standing Orders of the House of Commons-Private Business /Temsilcilik merkezi yönetmeliği, Özel işler/, Standing Orders of the House of Commons-Public Business /Temsilcilik merkezi yönetmeliği, Kamu işler/, Handbook of House of Lords Procedure /Lordlar evindeki süreçlerle ilgili kılavuz/, Beauchesnes Parliamentary Rules-Forms /Parlamento kuralları ile şekilleri/,Beauchenes ... /Kanada temsilcilik merkezi/ vb. Diğer parlamentoların parlamento pratiğini içeren bu kitaplar, Kosova Meclis Başkanı Kolë Berisha'nın eşliğinde kütüphaneye armağan edildi.

"Bu kaynaklar, parlamento pratiklerinin örneklerini sunmaktadır. Örneğin, İngiltere Parlamentosu ile Kanada Parlamentosu'nun Temsilcilik merkezleri pratiği. USAİD ile Ulusal Demokrasi Enstitüsü aynı zamanda parlamento süreçleriyle ilgili bilgilerin güçlendirilmesi ile genişletilmesi amacıyla değişik ortaklık projeleriyle de Meclisi desteklemiş oldular", dedi Kosova'daki Ulusal Demokrasi Enstitüsü Genel Müdürü Carlo Binda.

"Bu gibi kitapların, kütüphane ve Meclis milletvekillerinin gereksinimleri için araştırma hizmetlerinin güçlendirilmesi ile zenginleştirilmesine yardımcı olacağına umut etmekteyiz", diyen Kosova Meclisi Başkanı Kolë Berisha, Kosova Meclisi'ne sürekli olarak yardım sunan Ulusal Demokrasi Enstitüsüne sonsuz teşekkürlerini sundu.

Ulusal Demokrasi Enstitüsü çerçevesinde yasamacılığın güçlendirilmesine ait program, Yasamacılık konularına ilişkin Danışmanlık bürosu sayesinde sıralı danışmaların yapılması, parlamento komisyonlarıyla çalışmaların sürdürülmesi ve sıralı yetenekleşme yardımıyla Meclisin gelişmesi amacıyla desteğin sunulmasını teşkil etmektedir.

Ulusal Demokrasi Enstitüsü, yurttaşlara karşı sorumlu olan demokrasi enstitüler ile transparan hükümet organlarının gelişmesi doğrultusunda daha 1999 yılından itibaren Kosova'da çalışmalarını sürdürmektedir. Kosova'ya ait Ulusal Demokrasi Enstitüsü programları, yasamacılığın yetenekleştirilmesi programı, politik partilerin gelişmesi programı ve sivil toplumun katılım programını da kapsamaktadır. Nitekim, bu programlar genelde Uluslararası Gelişme Acentası /USAİD/ sayesinde Amerika halkı tarafından finanse edilmektedir.

Kosova'dan Heyet, NATO Parlamente Konseyi toplantısına katılıyor

Kosova, Kosova'da, yörede ve daha geniş çapta, güvenliğin sağlanamsı için yardımcı rolü açısından kendine düşen görevle üstlenmek için hazır, dedi Naim Maloku

Kosova Meclis'inin Güvenlik Komisyonu Başkanı Naim Maloku tarafından yönetilen heyet, ki bu heyette İçişleri Bakan Yardımcısı Dejan Janković de bulunmaktadır. NATO Parlamente Konseyi Sekreterliği'nin çağrısı üzere, bu parlamentonun toplantısına katılmaktadır.

Bu toplantıda, güvenliğin farklı yönleri ve NATO için özel önem taşıyan konular yanı sıra Kosova konusu da tartışılmaktadır. Bağımsız diplomatlardan olan Nicholas Wite tarafından sunulan rapordan sonra toplantıda, NATO üyeleri ve gözlemcileri olan çeşitli ülkelerin parlamento temsilcileri, Kosova konusu ve Balkan yöresindeki güvenlik konuları tartışıldı. Bu münasebetle, Kosova Meclisi'nin temsilcisi ve heyet yöneticisi olarak Naim Maloku'ya söz verildi. White'nin konuşmasına dayanarak özellikle azınlıkların Kosova enstitülerine katılımları açısından Maloku, heyet yapısında bakan yardımcısı Janković'in de bulunduğunu vurguladı. Bundan başka sttü konusunun çözümlenmesi, Ahtisari paketinin ve BMÖ Güvenlik Konseyi'nde onun önerisinin kabul edilmesi gereksinimini belirtti. Maloku parlamentocuları Kosova'nın, Kosova, yöre ve daha geniş çapta güvenliğin garanti edilmesinde, tüketiciden, tüketici ve yardımcısı görevini üstlenmeye hazır olduğunu da ileri sürdü. O çağrısında, statü konusunda gecikmenin yapılmaması gerektiğini vurgularken uluslararası etmeni, yöre için istikrarlı ve geleceği açık bir ortamın yaratılmasına katkı sunabilmesi için Kosovanın ekonomik kalkınmasına yardımın sunulmasını istedi.

Kosova, bu toplantıya konuk olarak katılmakla birlikte, konuk ülke olarak konuşma hakkına sahip olduğunu da vurgulamak gerekir.

Kosova Meclisi toplantılarında Milletvekilleri tarafından sorulan ve yanıtlanmayan sorular

21.03.2007 tarihinde Kosova Meclisi milletvekili **Ramadan Kelmendi**, Başbakan yardımcısı ve Yerel Yönetim Bakanlığı Bakanı **Lutfi Haziri**'ye şu soruyu yöneltmişti:

Kosova Meclisi Çalışma Yönetmeliği 26. maddesinin 2.fıkrası esasınca, Meclisin ilerideki toplantısında sözlü yanıt vermesi amacıyla, Kosova Hükümetine şu soruyu yöneltiyorum.

İşveren tarafından günlük, haftalık, aylık, beş (5) günlük iş zamanı, çalışmaya ait kararnamesiz çalışma, haftalık izinsiz çalışma, sırasız ödemeler ve çalışmadaki diğer haksızlık şekilleriyle ilgili özel sektörde çalışan işçilerin bir

bölümüne karşı yapılan ayrımcılığın ortadan kaldırılması amacıyla, Yerel Yönetim Bakanlığı idari yönerge sayesinde belediye meclislerinin yönetim kurumlarına herhangi bir hukuki süreç açtı mı?

Açıklama

Çalışma Yasası ile Kolektif Anlaşmayla öngörüldüğüne göre, işçilerin çoğu özel sektörlerde haftalık ile yıllık izinsiz ve çalışmaya ait kararnamesi olmadan haftada 40 saatan fazla çalışmaktadır.

17. 04. 2007 tarihinde milletvekili **Ramadan Kelmendi**, Başbakan yardımcısı ve Yerel Yönetim Bakanlığı Bakanı Sayın **Lutfi Haziri**'ye şu soruyu şu soruyu yöneltmişti:

Kosova Meclisi Çalışma Yönetmeliği 26. maddesinin 2. fıkrası esasınca, Meclisin ilerideki toplantısında sözlü yanıt vermesi amacıyla, Kosova Hükümetine şu soruyu yöneltiyorum:

Her belediye meclisinde milletvekili bürosunun çalışmasının sağlanması, daha doğrusu belediyelerdeki milletvekillerin yurttaşlarla milletvekili bürosunda görüşmelerinin sağlanması doğrultusunda Yerel Yönetim Bakanlığı ne gibi önlemler aldı?

17.07. 2007 tarihinde milletvekili **Mazlom Kumnova**, Tarımcılık, Ormancılık ve Kırsal Gelişme Bakanlığı Bakan yardımcısı **Tomë Hajdaraj**'a şu soruyu yöneltmişti:

Kosova Meclisi Çalışma Yönetmeliği esasınca, Tom Hajdaraj'a sorumu yöneltip, Meclisin ilerideki toplantısında kendisinden sözlü yanıt vermesini bekliyorum:

Hasar işleyenler tarafından Kosova ormanlarında meydana gelen oldukça ağır olarak sınıflandırılan zararlar yanı sıra, yaz ayları boyunca Kosova ormanlarında yangınlar da meydana gelmiştir.

Yangın sonucu meydana gelen hasarlardan sonra Kosova'nın şimdiki durumu hakkında acaba Bakan yardımcısı Tomë Hajdaraj'ın değerlendirmesi nedir ve aşırı derecede yüksek sıcaklıklar nedeniyle meydana gelen durumun düzelmesi amacıyla ne gibi önlemler alındı?

19.07.2007 tarihinde milletvekili **Nait Hasani**, Topluluklar ile Geri Dönüş Bakanlığı Bakanı **Branislav Grbić'e** şu soruyu yöneltmişti:

Kosova Meclisi Çalışma Yönetmeliği 26. maddesinin 2. fıkrası esasınca, Meclisin ilerideki toplantısında sorunun sözlü olarak yanıtlanması isteminde bulunuyorum.

Konu: Kosova'ya ait BMÖ Genel Sekreter yardımcısının Klina ile Mitroviça'ya yapmış olduğu ziyarete, Bakan Branislav Grbić de eşlik etmişti.

Soru: Mitroviça'nın kuzey bölümüne girdiğinizde, Kosova Bakanlığının resmi arabasından tabeların çekilmesinin nedeni neydi ve size göre o Kosova'yı Sırbistan'dan ayıran sınırı mı oluşturuyor, eğer değilse o zaman resmi tabelaları çekmenizi kim istedi?

24.07.2007 tarihinde milletvekili

Hydajet Hyseni-Kaloshi, Kosova Meclisi Yönetmeliğinin 26. maddesiyle uyumlu olarak, Topluluklar ile Geri dönüş Bakanlığına şu soruyu yöneltmişti: Preşova, Buyanovaç ve Medveca belediyelerinden zoraki olarak göçedenlerin durumu nasıl ve göçedenlerin tekrar evlerine geri dönmeleri amacıyla gereken koşulların sağlanması ve bununla birlikte onların karşılaşmış oldukları sorunların çözülmesi doğrultusunda şimdye kadar Hükümet, Bakanlıklar ve ilgili kurumlar tarafından neler yapıldı?

31.08.2007 tarihinde milletvekili **Ramadan Kelmendi**, Ticaret ile Endüstri Bakanı Sayın **Bujar Dugolli'ye** şu soruyu yöneltmişti:

Kosova Meclisi Çalışma Yönetmeliği 26. maddesinin 2. fıkrası esasınca, Meclisin ilerideki toplantısında sözlü yanıtın verilmesi amacıyla Kosova Hükümetine şu soruyu yöneltiyorum:

Özeleştirme süreci son safhasında bulunmaktadır. Bu süreçte önemli ölçütlerden biri şirketlerin eskisi gibi etkinliklerini devam etmek ve belirli sayıda işçileri işe almaktır. Özeleştirme sürecinden sonra kaç toplumsal (devlet) şirket çalışmalarına devam etti ve bunlardan kaçını etkinliklerini değiştirdi? Şimdye kadar kaç işçi eski işine geri çevrildi?

11.09.2007 tarihinde milletvekili **Fetah Berisha**, Kosova Başbakanı ve ilgili Bakanlığa şu soruyu yöneltmişti:

Verat e Llukës olarak adlandırılan yerin tarihi değeri vardır ve orada ulusal meclis toplantıları ile kan davalarının sona ermesi toplantıları düzenlenmiştir. Oysa şimdi bu yer atık maddelerin deposuna dönüşmüştür.

Kosova Meclisinde onaylanan Kültürel Miraslarla ilgili Yasanın, kültürel ile tarihi mirasların korunumunu garanti ettiğini bilerek, büyük ulusal meclislerin yeri ne zaman Yasa ile korunum altına alınacaktır?

10.09.2007 tarihinde **Sala Berisha-Shala**, Ekonomi ile Finansi Bakanı **Haki Shatri'ye** şu soruyu yöneltmişti:

Kosova Meclisi Çalışma Yönetmeliği 26. maddesinin 2. noktası esasınca, Kosova Meclisinin ilerideki toplantısında sözlü yanıtın verilmesi amacıyla şu soruyu yöneltiyorum.

Konu: Enstitüler arasında insani kapasitelerin artırılması önemli önceliklerden biridir.

Soru: Sivil işçilerin özel enstitülerde öğrenim görmeleriyle ilgili Kosova Konsolide Bütçesi tarafından verilmesi öngörülen masrafların değeri ne kadardır?

10.09.2007 tarihinde milletvekili **Sala Berisha-Shala**, Tarımcılık, Ormancılık ve Kırsal Gelişme Bakanlığı Bakan yardımcısı **Tomë Hajdaraj'a** şu soruyu yöneltmişti:

Kosova Meclisi Çalışma Yönetmeliği 26. maddesinin 2. fıkrası esasınca, Kosova Meclisinin ilerideki toplantısında sözlü yanıtın verilmesi amacıyla şu soruyu yöneltiyorum.

Konu: Yerel ile merkezi seviye arasındaki yetkiler çerçevesinde beliren anlaşmazlıklar çoğu kez Anlayış Memorandumu sayesinde çözümlenmektedir.

Soru: Belediyeler ile Bakanlık, somut olarak Bakanlık ile Drenas belediyesi arasında imzalanan Memorandumda ne kadar saygı gösterilmektedir?

Viyana Üniversitesi Politik Bilimleri Enstitüsü öğrencileri Kosova Meclisi ziyareti sırasında